

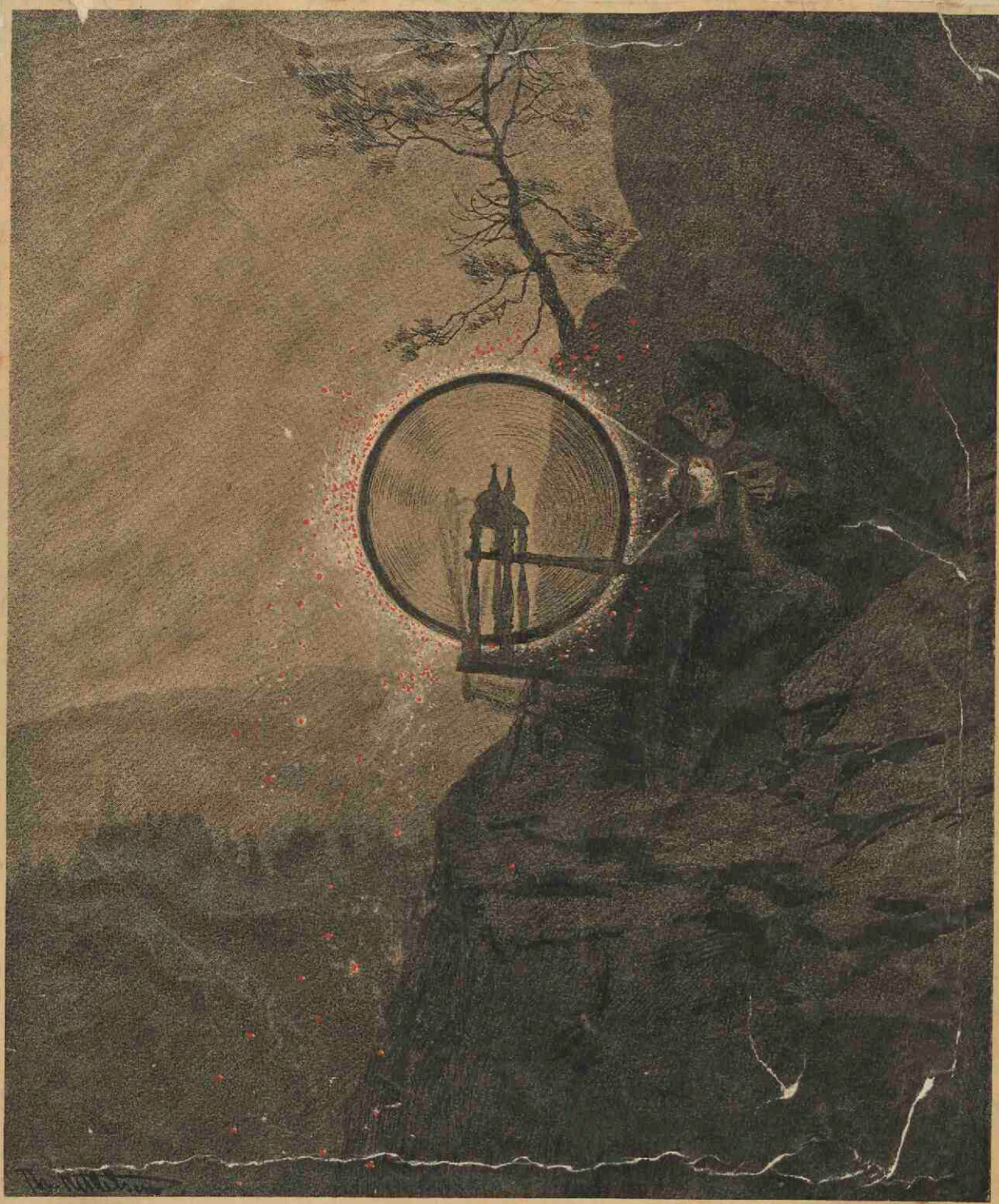

Troldskab

<https://hdl.handle.net/1874/374196>

TROLDSKAB

TEKST OG TEGNINGER AF TH. KITTELSEN

ANDEN UDGAVE

FORLAGT AF H. ASCHEHOUG & CO. (W. NYGAARD) KRISTIANIA 1916

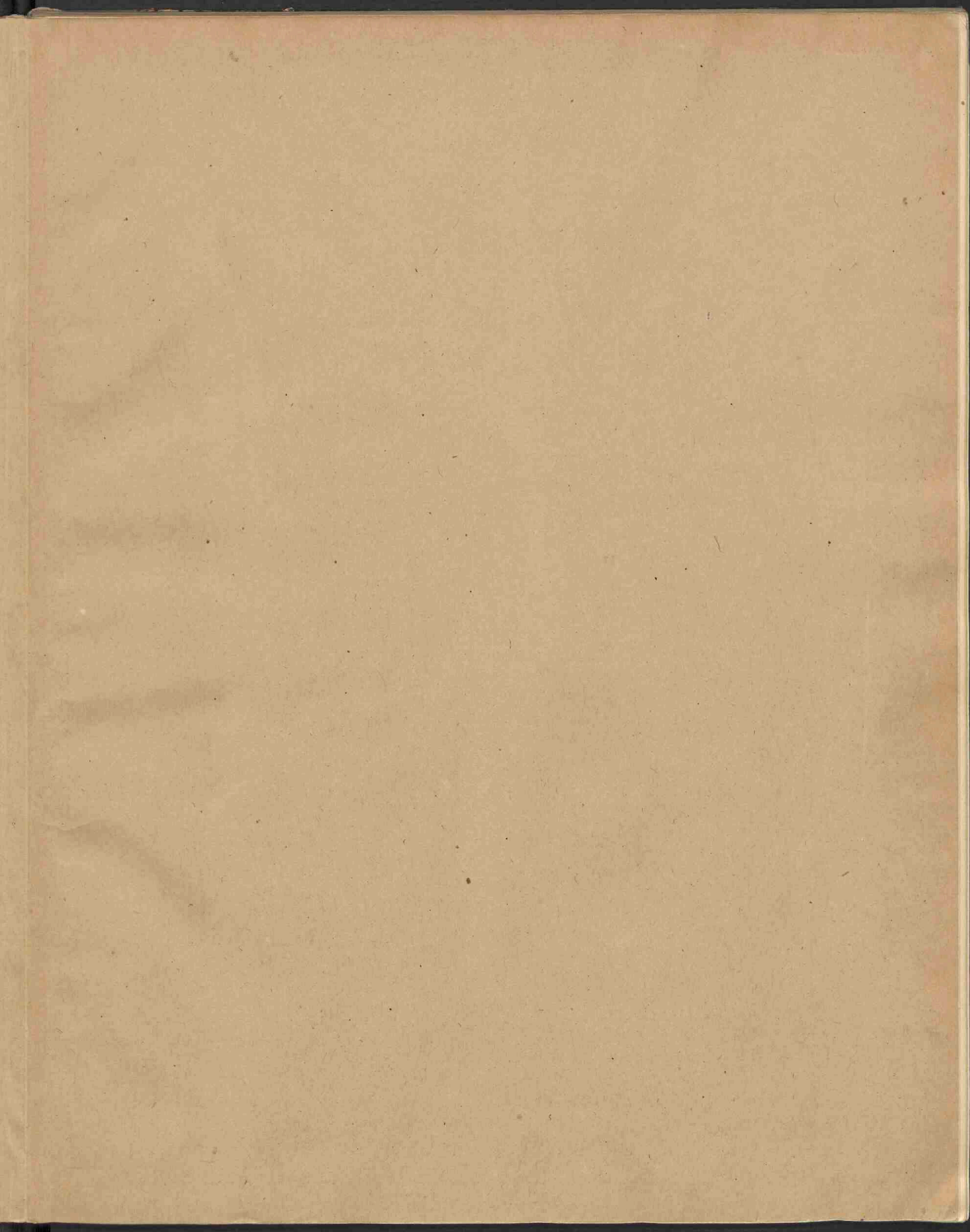
VAN HAMEL

58

E DONATIONE

A. G. van HAMEL

PROFESSORIS
ORDINARIJ IN
ACADEMIA
RHENO-TRAIECTINA
1923—1946

58

TROLDSKAB

TEKST OG TEGNINGER AF
TH. KITTELSEN

ANDEN UDGAVE

KRISTIANIA
FORLAGT AF H. ASCHEHOUG & CO.
(W. NYGAARD)

1916

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT

SKOGTROLDET

SKOGEN, det ensformige vilde i skogen, har sat sit stempel paa os, vi blev et stykke af samme natur. Vi elsker den, som den er — sterk og tungsindig.

De susende graner og furuer har vi stirret op i som barn. Vi har fulgt de mægtige stammer med øine og med sjæl, har klatret op mellem de sterke vredne arme og havnet i de høieste topper, — i de svingende susende topper, deroppe i det deilige blaa.

Naar solen gik ned, bredte ensomheden og stilheden sig over de lange moer, tyst og tæt. Det var, som om de ikke voved at drage aande, som om skogen laa i stille taus forventning. Da hamred det i vort hjerte. Vi vilde have mere, — vi tigged og bad om eventyr, sterke vilde eventyr, for os fattige barn.

Og skogen gav os eventyret.

Stort og stilt kom det smygende, som paa bløde lydløse kattedødder.

Alt, som før stod forstenet stille, begyndte at røre sig.

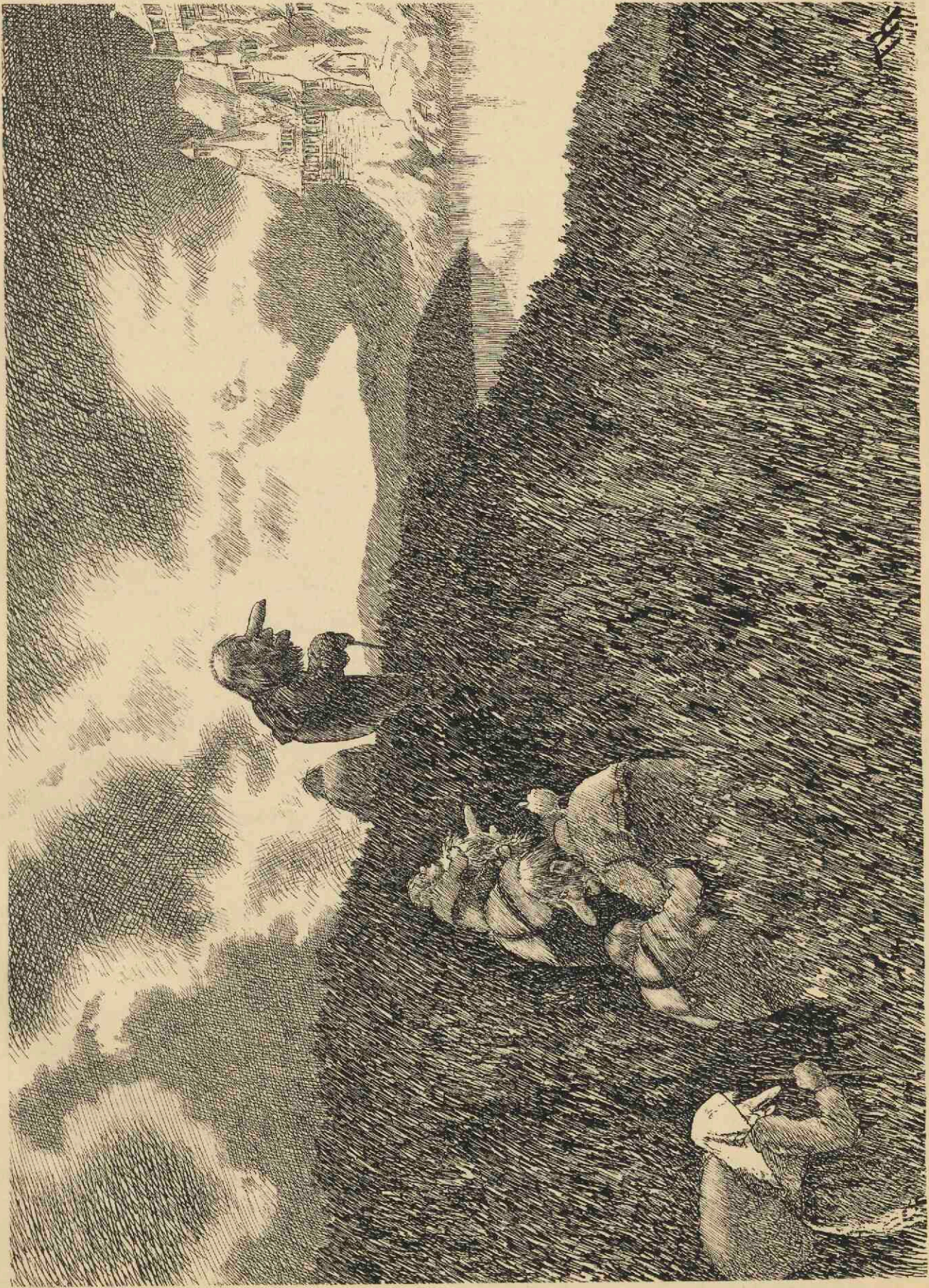
Derborte springer en fjeldknaus frem. Undring og angst samlede sig om den: Den fik øine tog til at le'e paa sig vandred i staaende stilhed lige mod os! Og vi fryded os i angsten, vi elskede den!

Det var skogtroldet. I sit eneste store øie bar han frem for os al den uhygge og rædsel, alt det guld og glimmerglans, som vor barnesjæl forlangte.

Vi vilde skræmmes — og vi vilde trosse! Saa smaa vi var, vilde vi tirre ham, hugge ham i hælen og røve guldet hans. Men allerhelst vilde vi have det lysende øiet, som han havde i panden. Hvem skulde trod, at det stygge skogtroldet eiede sligt et øie!

Inde i det øiet glitred og lyste det som den klare dag, midt i mørke natten. Hvad du før gik forbi og ikke tænkte paa, laa saa vidunderligt lysende i det. Skogbækken risled med sølvskjær og sølvklare toner, granen blomstred med rødmende kongler, og selv den fattige mose paa stenknattene svulmed for dig af en rigdom og farvepragt, saa du kasted dig ind til den i graad, som til et moderbryst.

— Du stille, dybe skog, vi elsker dig, som du er; sterk og tungsindig. Du deilige barnebilledbog —: Ekornet, som gnager paa konglen, — kjødmeiserne oppe i furunaalene — bamsen, som brummer inde i holtet — — Og skogtroldet da! som kommer labbende med hovedet høit over trætoppene — „Bu, bu!“

PAA VEIEN TIL GILDE I TROLDSLOTTET

D

ER SKULDE være gilde i troldslottet. Men veien var lang; og saa slog de sig sammen for selskabs skyld, Trond og Kaare og Ivar Eldförpungen og Baard og Bobben paa Musgjerd og gamle Guri Suppetryne.

Det bar over fjeld og aas og lange skogheier. Gran og furu stod tæt som lyng og var saa høie, at de naadde dem til midt paa livet. Værst var det for Guri, som havde nistesækken at drage paa. Men om de ikke rak frem før om hundrede aar, kom de tidsnok; saa de havde tiden for sig.

De høie mørke aaserne laa saa evindeligt lange. Kallerne harked og brummed lidt, ungerne glodde med store øine, og Guri subbed bagefter og sutred. Men troldkallerne tog bare et tag i broken en gang imellem; og naar veien var som værst, holdt de hverandre i rumpen, og saa labbed de paa igjen. Endelig led det saa langt, at det var paa tide at hvile lidt. Men da de skulde op igjen, kunde de slet ikke blive enige om veien. Trond mente, at det var rettest at gaa bent efter, som næsen pegte fore, og Ivar Eldförpungen bandte paa, at bedst gik det, naar de bare gik baglængs — jo mere bagvendt, des bedre. Saa tog Guri til at laate og bære sig for sækken igjen: dag for dag blev den tyngre og tyngre og nisten mindre og mindre i den. Men afsted maatte de, baade hun og de andre, og saa slog de ind paa en stig, hvor de kunde se, at der var gaat trold før; den laa som en dyb fure over alle aaserne.

Oppe i et skogholt snubled Bobben paa Musgjerd, og i faldet brækked han den ene foden sin. Ja — ja, det kunde gaat værre! Saa lod de foden ligge og labbed videre.

Langt om længe kom de til et sted, hvor der ogsaa laa en afbrukken fod. Det var jo altid en tröst for Bobben; det er saa godt at vide, at en ikke er ene om ulykken her i verden. Men rart syntes de nu ligefuldt det var.

Men da de havde gaat længer end langt, fandt de én til, og det syntes de var endda rarere. Bobben begyndte at drage kjendsel paa den. „Trond!“ sa' han.

„Hæ?“ saa Trond.

„Eg meine, dæ æ beine mitt!“

Da skjønte de, at de havde gaat rundt i ring i hundrede aar. Saa tog Kaare foden og kasted tvert over heien, saa den dumped ned i et tjern, og der ligger den vel endnu. Men Guri Suppetryne bar sig saa rent ilde for nistesækken, den havde gnaget et stort hul i ryggen hendes. Nu kunde han Ivar Eldförpungen bære den,

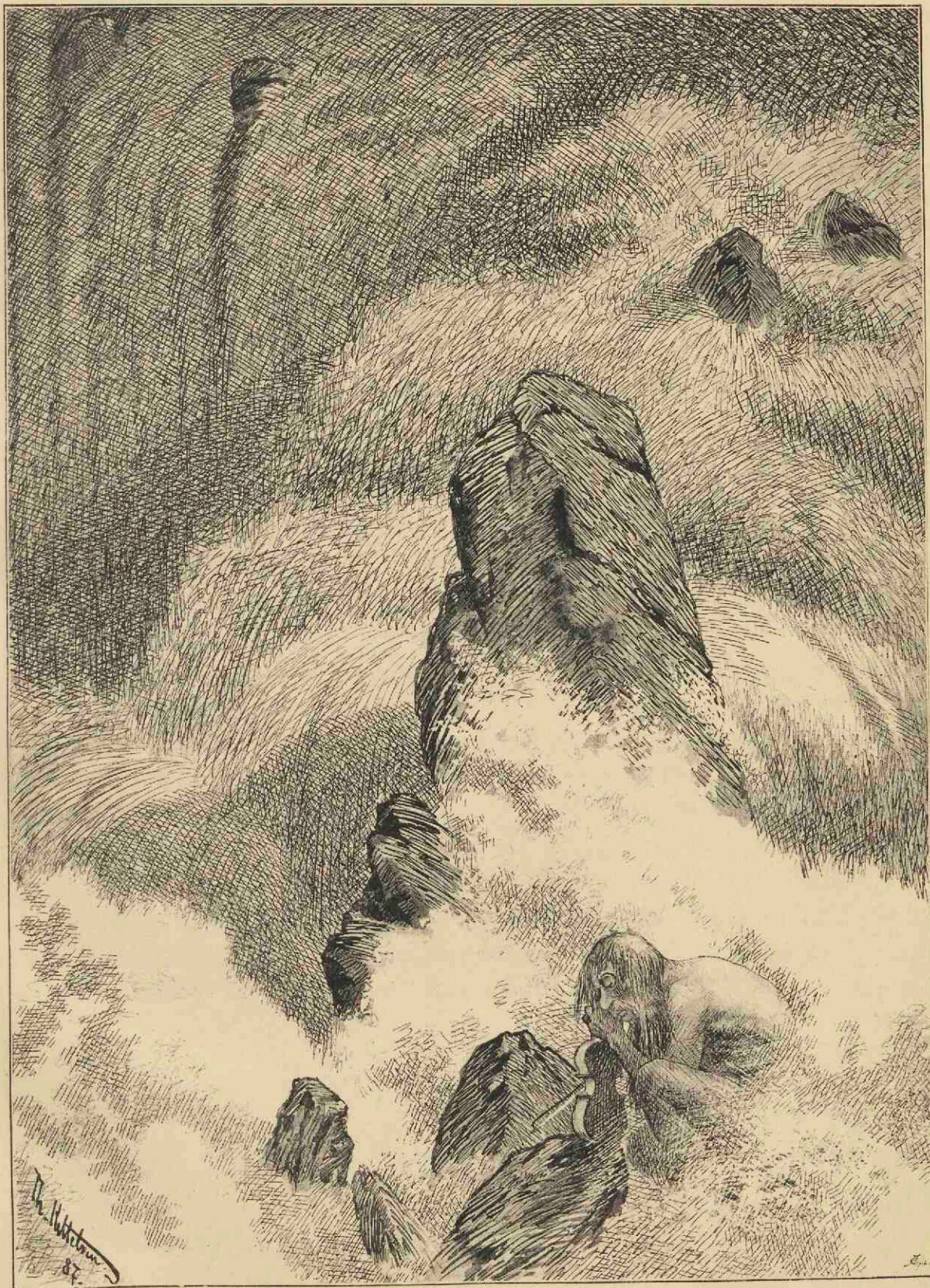
mente hun. Men saa skral var gamla, at hun misted ligevegten og gik paa hovedet, da de tog sækken af hende. Nei, det var nok ligest, at hun fik den igjen; uden den var det, som om hele ryggen var borte.

Endelig var de paa rette veien. Langt borte, over de mørke skogaaser og dybe blaaner, flimred der noget som en stjerne. Det dirred og skalv i underlig glans, stundom hvidt, saa gyldent, saa igjen blaaf eller grønt. De gamle troldkallerne nikked til hverandre, de vidste nok, de skulde finde veien.

Der laa troldslottet.

Øinene blev større og større paa troldungerne. Saa meget rart havde de aldrig vidst der var i verden. Aa nei, aa nei saa gildt! Tænk, slottet var af guld. Det glitred og speilte sig i det stille dybe vand, og rundt omkring laa der sølvvænder og svømmed og dukked. Der klang surr og dur af dans og gulddharper, og i de mørke grantopper suste det og sang. Derinde sad fossegrimen og spilte paa fele, saa det lynte af strengene. Huldren svang sig i dans, saa roven hendes fæg om ørene paa gjæsterne. Rundt væggene sad digre trold og haugebasser og drak øl og mjød af guldhorn og store æmbarer. Nisserne holdt et svare hus, gjorde tusen skøierstreger, sprat i bukserne og var karer. Saa sloges de og spændte rævekrok og drog fingerkrok med hverandre, saa det knaged i fingrene.

Over de store mørke aaser rundt omkring kom der labbende lange tog med rare skikkelser. Nogle var saa gamle, at der grodde mose og smaabusker paa dem, andre saa udgamle og krogede af ælde, at de ligned vredne fururødder og maatte bæres med. Det knaged og braged og rasled, det pusted og snøfted; for alle vilde med i laget, ind i guld og glans, ind i Soria Moria slottet, som laa der og skalv af lys og dirrende toner

FOSSEGRIMEN

SÆT DIG ved fossestupet, helst en lys maaneskinskveld; da vil du baade høre og se fossegrimen.

Dernede i den sorte kjedel, inde i de sydende skumhvirvler, sidder han og spiller naturens kjæmpemelodier. Først er det bare tordnende bulder; men lidt efter lidt vil det tage dig slig, at du faar lyst til at styrte dig selv ned i det myldrende tonefald.

Her tordner alle de sange, som laa i ængstende stilhed i skog og paa fjeld. Al naturens røster dirrer fra hans strenge, og dvergemaalet slaar en ring om det hele, saa det stiger op som en eneste vældig akkord.

Granerne suser, asperne skjælver; bækkene risler, og bjerkerne dirrer. Paa høifjeldet jubler de friske vinde, skogstilheden sukker, og det stille dybe skogtjern synger med seljefløitens vemodige bløde toner.

Han luter sig drømmende over felen sin. I store durende tag farer buen frem og tilbage — alt skal med: ud, over stupet med det, ind i hvirvlen!

Han spiller med lukkede øine, ser ind i sig selv, er selv midt oppe i vrimmelen — — hør, hvor han stamper foden i takt!

Hans spil er evigt. Derfor løfter de sorte glinsende fjeldvægge sig op til et mægtigt tempel, som evighedens toner frit kan bruse i. Høit deroppe paa den mørkeblaa loftshvælving seiler den sølvklare maane og speiler sig i glitrende ormebugtninger nede i de dybe sorte kulper.

Nu tændes der stjerner paa stjerner deroppe. Det er, som om tonerne blir vildere, som om hver draabe vil op i myriaderne og sprede sig funklende mellem dem. Men den sterke vilde spiller sidder dernede med lukkede øine, bøiet over sin fele. Hans eget spil er lænken, som binder ham til den vaade afgrund.

8. 20. 1918

HULDREN

NAAR HULDREN spiller paa langeleg, sidder hun ikke og sutrer til spillet. Øinene fly'er rundt i skallen paa hende, hun glør og titter rundt omkring, om der ikke skulde komme en gild gut, som hun kunde holde lidt gjøn med. Gild jente er hun sjøl, bare hun ikke havde den stygge korumpen; men den ved hun som oftest at gjemme saa godt, at det er umuligt at skjelne hende fra et andet kvindfolk.

— Jens Kleiva syntes selv, han var vakker, han. Han trodde, at alle kvindfolk blev galne efter ham, bare de fik se ham. Han bandte paa, at han ikke skulde give sig, før hver jente i hele bygden blev ulykkelig af kjærlighed til ham. Nu vidste han mindst seks, som var det.

„Den syvende skal bli' Margit Braaten,“ sa' han ved sig selv. Han sad netop i skjorteærmene og spikket paa en stor seljefløite.

„Buh —!“ skreg det med en gang lige i øret hans.

Jens sprat op. Foran ham stod en jente saa smeldvakker, at han aldrig i sit levende liv havde set magen.

„Hvad er det, du spikker paa, Jens?“ sa' hun.

„Aa, det er bare en seljefløite,“ sa' han. „Jeg fik lyst til at prøve, om det ikke var raad at faa en melledont ud af den.“

„Prøv, Jens! For dig er det vel ikke saa farlig sag.“

Ja, Jens skulde være galant. Men pokkeren ogsaa! Den vakre jenten sad og glodde og glodde paa ham, saa han blev rød i hovedet og rent ubehjælpelig i munden. Alt det han brynte paa læberne og spyttede i fløiten, saa blev det bare: „Pt — pt-tu — pt-petu!“

„Ja, ja,“ sa' hun. „Det er jo ikke alle, som er slaat til en daler. Men nu faar jeg prøve lidt.“ Da blev der jubel i seljefløiten, skal jeg mene. Jens blev straks blød som lefsekling. Den vakre jenten blaaste, saa fløiten og Jens graat paa én gang.

Og saa kom frierlysten over ham. „Du — vil du være kjæresten min?“ spurgte han. Saa rent uraad kunde det kanske ikke være, mente hun.

„Det var det, jeg vidste,“ tænkte Jens.

Men tre vilkaar satte hun op ligevel. Kunde han holde dem, var hun hans baade med gaard og grund. Han maatte ikke spørge efter navnet hendes før paa bryllupsdagen, og ikke maatte han nævne, hvad der var hændt, til nogen levende sjæl heller, før den tiden; for det tredje fik han vente et aar, inden de kunde træffes igjen.

„Vel,“ sa' Jens; „det gaar jeg ind paa.“

Saa tog hun noget frem og smurte seljefløiten med. „Hvis du bryr dig om mig, saa tager du denne fløiten med dig, næste gang vi træffes,“ sa' hun.

Ja det kunde hun være stø paa, mente Jens.

Ikke før var hun borte, saa fór Jens omkring fra gaard til gaard, og brauted og skrøt, saa det var grove spil. Nu var han forlovet, kunde det hænde sig! Og det med en styrtende rig jente, som havde baade gaard og grund, og store skoger, og kjøer i hundredevis. Der i bygden fandtes der ikke en jente, som var saa pas, at han vilde reise sig op for hende, om han saa sad med bare enden paa en hampehegle. Nu kunde de gaa der allesammen og ha' det saa godt!

Han blev saa kaut paa det, at han bare gik og drev med næverne i bukselommen hver evige dag, Vorherre skabte, og brygged paa brylluppet sit. For det skulde baade høres og spørges. Foran færden skulde der gaa seks spillemænd, to med trommer, og fire med feler. Fire store karer med floschatter skulde skyde og dominere med pikstoler hele veien, og seks kjøgemestere skulde fare rundt og skjænke øl og brændevin til hver kjæft. Saa skulde han og bruden komme paa gilde heste og med forgyldte sølvkroner paa hovedet. Og saa bagefter et endeløst følge, — for alle skulde være med, hele bygda, baade ringe og rige.

For en gangs skyld holdt Jens sit løfte. Det var den dagen, aaret var omme; da kom han med seljefløiten sin og satte sig paa samme stedet, der han havde truffet den vakre jenten, og til at blaase.

Fløiten var nok blit tør. Fy for al ulykke, saa det skured og hvisled! Der fandtes ikke en eneste tone i den, ikke engang „Pt-tu — pt-tu.“ Bare noget hæst noget, som peb: „Jens storskryter! Jens dompap! Jens lygersæk! Jens kalvehue!“

„Buh!“ — skreg det lige i øret paa ham, og der stod jenten. Det lyste af øinene hendes, hun greb med hænderne bag i nakken og slængte det gule haaret sit ud til begge sider, saa det glitred i solen.

„Nu maa jeg vel først faa vide navnet dit,“ sa' Jens.

„Jeg heder Huldra, jeg,“ sa' hun. „Men det skal jeg sige dig, Jens, at slig en slarv som dig vilde jeg ikke eie, om de saa hev dig efter mig. Du er som den tørre fløiten din, du!“

„Aa nei,“ sa' Jens; „det skal du nok bli' blaa for ogsaa! Magen til dig har jeg mindst tolv af for hver finger. Men de er rigtignok rumpeløse allesammen,“ sa' han.

„Men det er ikke jeg, og det skal du nok faa kjende!“ skreg huldren.

Saa greb hun korumpen sin med begge næver og drev til Jens omkring ørene, saa han stupte i svime.

Men den lavasken beholdt han for hele levetiden. Som en tunghørt tomsing fór han gaardimellem fra bygd til bygd med sækken sin. Men jentekjærligheden stak i ham til slut. Naar den stakkars tomsingen kom til en gaard, var der altid en, som spurgte ham: „Der er vel mange gilde jenter der bort i bygda di, Jens?“

Da straalte hele fjæset hans: „Aa ja, de er saa gilde og feite at — —!“

DET DØENDE BERGTROLD

INDE i den sorte svære fjeldvæggen bodde bergtroldet, som sprak for solen. Derinde i fjeldet laa han og ruged i mørke over sine hauger af guld og sølv og ædelstene. Det skimred og flimred af skattene, og hver gang han rørte paa sig, klingred det i guldet.

Saa fik han høre om himlens guld, solen. Den vilde han have. Ikke for at glæde sig over straalerne — nei, bare have den og stænge den ned i den store kobberkisten sin.

Og en nat gik han ud, rusked og rydded i urerne, velted kampesten og klippeblokker og brølte og ledte efter solen . . . Tænk, saa den skulde glitre i kobberkisten! Natten var lang og mørk, han skulde nok finde den! — Og han velted og basked med stenene, saa det dundred, og ildmørjen gjøv ned over fjeldet.

Langt langt borte mellem toppene laa der ligesom noget og lyste. „Der er ikke hver lort, som lyser i mørket; kanhænde det er solen,“ tænkte han.

Pø, det var jo bare et lille fjeldvand!

Nei, det gik nok ikke at finde solen paa denne visen, det var greit. Bedst blev det vel at tage det rigtig grundig.

Men hvordan?

Saa satte han sig op paa toppen af Raatanuten for at grunde.

Men det er ikke saa greit at tænke heller; det kan gaa lige saa traat med det som med at finde en sol. Et tolvhoders trold har vanskeligt for at blive enigt med sig selv. Der blir aldrig fred, naar alle hovederne skal snakke i kjæften paa hverandre, det ender bare med kiv og kjævl. Aa jo, der blev vel et skvalder deroppe paa Raatanuten! De spytted og harked, gjeped til hverandre, og skalled, naar sinnet rigtig tog dem; det eneste rolige var kroppen, de sad paa. Hele natten udover skvaldret det. Fy for styggedom! Det klang som dunk paa blikspand, gnislende sten paa glastruder, rokkesur og larmende hakkelsemaskiner; saa igjen næsesnøvl og kattermjau, — flommende ud i mørket!

. . . Det gryr mod dag. Lyset kommer, langsomt, rindende. Det vil varme, glæde, intet glemme. Sorg og glæde, jubel og rædsel faar det samme milde kys. Lysets straal er uden had.

Nu bryder den første glød frem over den mørke fjeldlinje!

De skravlende tunger taug. Forfærdet reiste rædselens vætte sig, og over tinder og tagger gik den vilde flugt. Bort! bort at gjemme sig mellem guld og sølv i mørket! — Han skar tænder i magtløst raseri og bed i sine onde tunger, saa blodet silte: de hornede fingre krummed sig, muskler og sener stod stramme som spændte staalbuer.

Da randt solen. Han svimled, stupte, seg sammen, — mens den fattige fjeldblomst borte i kløften løfted sit bæger mod dagen, skinnende fyldt af en sølvklar dugdraabe.

. . . Dybt dernede i dalen, hvor det lyser af smaa vinduer, bor et fattigt folk, som lidet har at bide og brænde. Vinteren er saa tung og lang. Altfor lang for fattigdommen. Bare sne og sno, sne og sno . . . Og oppe i de svimlende fjelde forstenede grinende ansigter! I natten og mørket vandrer de om i folkets drømme, skræmmer og truer . . .

HEKSEN

A

T GAMLE-ERIK, som er saa grov til at rende land og strand rundt, slider baade sko og sokker, det er noget, enhver vel kan skjønne.

Men saa har han nu sine hofarbeidere, han med. Se bare den gamle heksen oppe i bergskorten; hun arbejder for Gamle-Erik, og en flittigere krypt skal du lede længe efter. Lønnen er just ikke stor; men tilfredsstillende er den. Sidste gang betalte han et par strømper, hun strikkede, med at kjile hende under armen: „Dikke-dikke-dik!“ Det holdt han paa med, til hun fik krampe i begge læggene. Og det var betaling nok, skulde jeg mene.

„— Jo, Gamle-Erik skal nok faa sokker, han stakkar, og det baade gode og varme.“

Det har ikke været rart for ham i den sidste tid, og faa er det, som vil kjendes ved ham, — bare slige, som han selv bryr sig mindst om. Nu maa han løbe omkring med tungen langt ude af halsen bare for en to-tre lumpne sjæle, noget skrammel, som lige saa gjerne kunde sælges ved offentlig auktion mellem andet bos. Næsten hvor han kommer og banker paa nu om dagen, blir han afspist med dette væmmelige: „Kjender Dem ikke, manden min — Undskyld — Adjø!“

— — „Jo, Gamle-Erik skal nok faa strømper, stakkaren; han har ærlig og redelig fortjent dem“

Burr—rurr—rurr—rurr—rurr — —

Fik ikke han Gamle-Erik et par til foræring sidste jul, kanske? — Jo min sæl, gjorde han saa. Men dem sled han grundig ud, og det saa det var en ynke at se. Men var der andet at vente? Slasken travede jo omkring baade i tykt og tyndt, varmt og koldt, uden at skifte paa benene saa meget som en eneste gang. Tilslut hang bare skafterne igjen om læggene paa ham. Men gammelen drog dem bare længer ned om fødderne, han, og bandt for aabningen med seilgarn. Saa løb han omkring med dem, til de dat af ham som tafs.

Men du kan vel vide, at den er ikke af almindelig kvalitet, den ulden, som skal til Gamle-Eriks hoser; da monede den ikke stort. Rar ser den ogsaa ud, lodden og finkardet som den ligger der i kurven hendes. Den er opblandet med baade dumhed og bagtalelse, sladder, misundelse, ondskab og djævelskab. Men mest med dumhed — over halvparten; for dumhed giver traaden slig en let graa farve, og saa blir der de deiligste blødeste sokker af den, som nogen kan ønske sig at gaa i.

Men det er ikke bare sokker til Gamle-Erik, hun skal lage, hun, som sidder oppe i skorten der. Ved siden af uldkurven ligger der en haug af det gildeste raastof for ondskab og galde. Det skulde ogsaa være færdigt til rette tid. Derfor er det bedst at spinde, og det saa gnisterne fyger!

PAA KOLSAAS

JOMFRU ENERSEN sad netop borte hos madam Syvertsen og graat over verdens synd og ondskab. Hun graat taarer saa store som kaffebønner, og næsen hendes graat ogsaa, saa det rudede lommeørklædet fór op og ned i travl tjenesteiver.

Hvem pokkeren skulde tro, at hun var en heks! Men faa timer efter sad hun alligevel hjemme og smurte sopelimen sin.

Oppe paa Kolsaas skulde de have stort heksemøde. Fanden havde lovet at komme i egen person og tage felen med sig. Det gjaldt at optræde lidt i pudsen denne gang; derfor stod alle komodeskufferne aabne hos jomfru Enersen, og rundt omkring laa der kniplinger, mammelukker, lugteflasker, krinoliner og chignoner og mange andre herligheder. Langt om længe var hun da færdig. Saa satte hun sig krævs over sopelimen. „Herop og herved til Kolsaas!“ sa' hun. Og op igjennem skorstenspiben bar det, saa soden gjøv om hende.

Men denne gangen stod Anne kokkepige bag døren, og gjennem nøkkelhullet saa hun hvert evige grand.

Hun kunde først ikke skjønne, hvorfor jomfru Enersen pynted sig saa sent paa kvelden. Men da hun saa, at jomfruen tog frem et bukkehorn af skuffen og smurte noget paa sopelimen, saa forstod hun altsammen. Anne fik svær lyst til at være med, — det kunde vel ikke være saa farligt for en gangs skyld, tænkte hun. Store moroen havde hun nu ikke der i huset, alt gik op i det evige slidet med gryden og skurekluden.

Saa tog hun komodeskuffen til jomfru Enersen og smurte den dygtig paa bagsiden med den samme salven. „Jeg faar se til at komme lidt tidligere tilbage end jomfruen, saa merker hun ingenting,“ tænkte Anne.

Op gjennem piben gik det lidt trangt; men da hun først var ude i fri luft, viste det sig, at hun havde været ganske heldig med skydsredskab, for hun fik god plads til det, hun sad paa. Hun steg ende op, saa hun syntes, hele jorden dat fra komodeskuffen ned i et dybt svart hul. Skyerne var af fin uld, og maanen trilled fra den ene sky til den anden, fin og blankpudset. Nei, slig lyst hun fik til at kjende lidt med fingeren bort paa maanen —! men det fik være til en anden gang. Fremad gik det, saa skyerne fossed om komodeskuffen.

Med én gang begyndte hun at synke og synke. Skyerne hang som uldfiller ret op om hende. — Bums! Der laa hun paa Kolsaas med alle fire i veiret, og en stor spræk i bunden paa komodeskuffen. — Paa en høide bent bortenfor lyste der et stort baal. Nu gjaldt det at være forsigtig. Hun tog tre tunge stene og lagde

i skuffen, og ovenpaa lagde hun to pinder i kors. Og saa lusked hun sig saa nær baalet, som det var raad, og gjemte sig inde i en fjeldkløft.

Rundt det store baalet sad en hel del hekser, nogle strikked strømper, og nogle hekled blonder.

Du tror kanske, det er kniplinger, de hekled? — Jo, det var delige kniplinger! Helt øverst saa det noksaa bra ud, men nedentil endte hele kniplingen i en stor tafs af hvislende ormehoveder. Og ikke skulde du faat stor lyst paa strømperne, som de strikked, heller. Ja, — oventil var de brugelige nok; men saa endte de i en stor vom, sprutende fuld af ædder og galde.

Skvaldren fløi paa dem allesammen. De lo og snakked i munden paa hverandre i ett væk — skjældte og bagtalte, sladred og kagled, saa det var væmmeligt at høre paa.

Anne sad der nede i kløften og syntes, det var svare saa moro, hun. Hun begyndte at se efter, om hun ikke skulde kjende nogen af dem.

„Ja, der var jomfru Enersen — nu, det vidste hun jo paa forhaand . . . Og apothekerfruen, tænk apothekerfruen! . . . Sandelig, sad ikke jomfru Adriansen der . . . og Karine Bøllom . . . og Severine Trap ogsaa! . . . Og Malla Børresen med tandverken sin var ogsaa med. . . . Nei dægeren! Der sad jamænd gamle Berte Haugane, som solgte blaabær og lugted af fjøs . . . og det i al venskabelighed lige ved siden av den snerpede frøkenen Ulrikka Prebensen. Tænk, ved siden af den fine frøkenen, som altid sagde til kjøbmanden: „Vær af den godhed at betjene mig først!“

Anne maatte bide i tommeltotten for ikke at le høit. —

Munden løb paa dem som rokkehjul. De holdt netop paa med prestefruen, og det gik baade fort og vel. Den lille læserdukken, som klinte sig op til en fed prækestol af en mand, . . . hun skulde bare agte sig lidt, — skulde hun! — Saa tog de fat i amtmandinden, sorenskriverfruen og lensmandskjærringen og mange flere.

De var saa hakkende gale, at de fik st. Veitsdans i kjæften. Da skreg jomfru Enersen:

„Vi spytter ad dem allesammen — Tvi!“

„Tvi! . . . tvi! . . . tvi!“ lød det fra hele laget.

„Je sputta, je au!“ sa' Berte Haugane. Og da lo de allesammen.

I det samme kom der en styg svart ravn. „Nu kommer han, nu kommer han!“ skreg den.

Lige efter kom en lang svart fant flaksende og dumped ned midt imellem dem. Under armen havde han en fele.

„God kveld, mine venner!“ sa' han. „Velkommen, velkommen, kjære Fanden!“ svarte de. Og saa blev der en glæde og en jubel uden lige. Til syvende og sidst

sansed de sig saa vidt, at de husked paa kaffekjedlen, som de havde færdig til Fanden. Og det var kaffe! — saa sterk og hed, at de blev fulde som filler allesammen. Fanden, han var nok vant til det sterke, han, for han slugte en næve fuld af ildmørje til hver eneste kop, han drak.

Med én gang sprat Fanden midt op i baalet, og til at spille heksedansen, saa luen spraked af felestrengene. Og alle heksene greb hverandre i haanden og dansed i ring omkring ham.

Noget saa stygt havde Anne aldrig hverken hørt eller set.

Det laat, som om en gned en sten mod en glasrude; og noget fælere end det styggelset med hornene i panden, som sad der midt oppe i varmen, fandtes der vel ikke paa hele jorden!

Og slig som heksene hopped og bar sig! Dansen blev vildere og vildere, — det hvirvled og suged som i en fos. Men saa uhyggeligt det var, blev Anne ligevel forpint af latter, saa hun maatte bide i tommeltotten sin igjen. Jo jo san! Du skulde bare set frøken Prebensen . . . næsen ende i veiret; silkekjolen rasled om de tørre læggene hendes, og i begge mundvigerne hang et yndigt smil. Og ved siden Berte Haugane, som hopped og sprat: „Heit san, hut san!“

„End jomfru Enersen da, — hi hi hi!“

Men mest moro blev det, da Malla Børresen faldt overende midt i dansen og brak af den lange næsen sin. Da storlo de allesammen; selv den stygge fanten oppe i varmen sad og knegged.

. . . Men Anne var lur.

Bedst at ha lidt til gode til en anden gang ogsaa, tænkte hun.

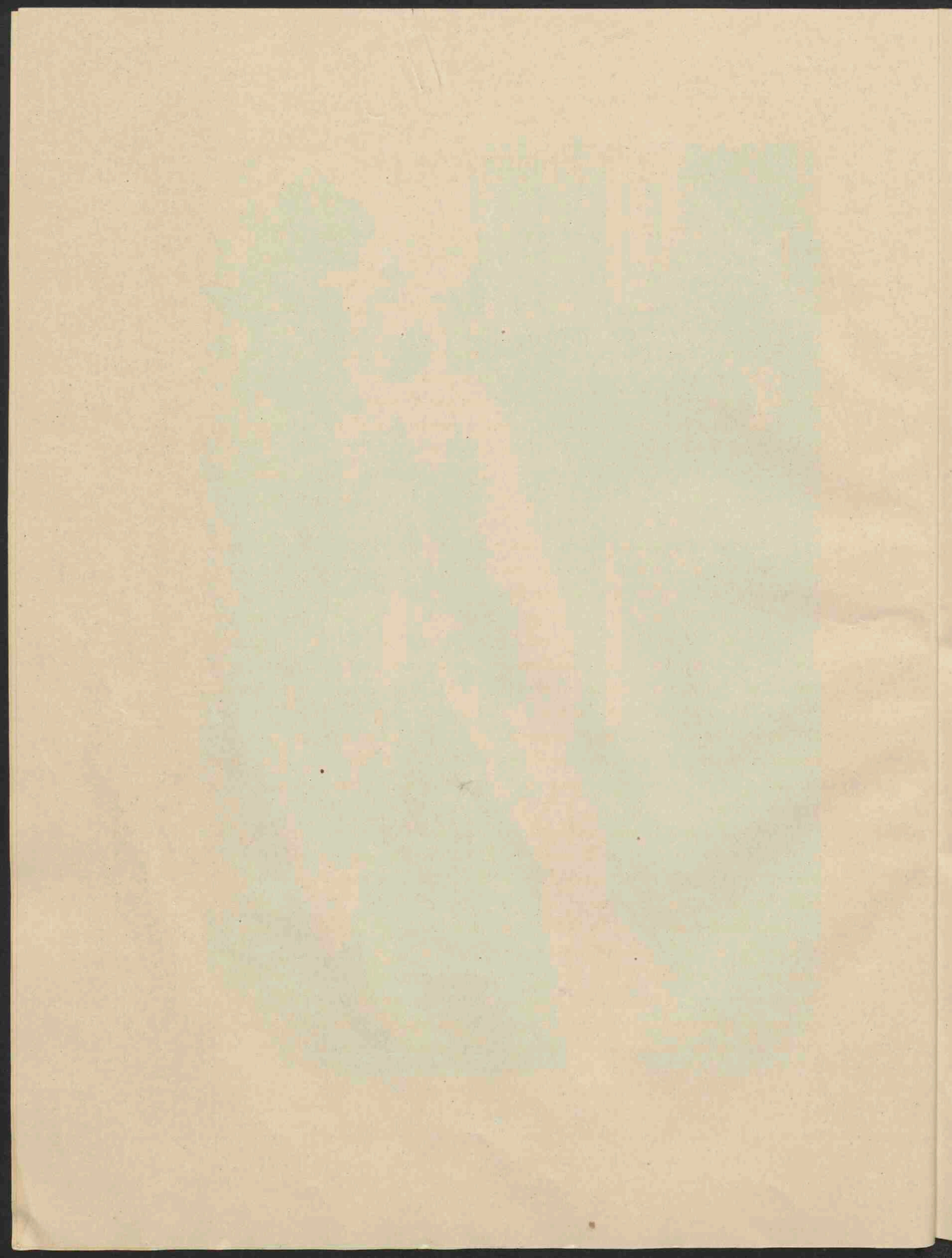
Hun lurte sig stille bort til komodeskuffen, tog graastenene ud og satte sig opi. „Herop og herved fra Kolsaas!“ sa' hun, og hjem bar det i strygende fart.

Dagen efter stod jomfru Enersen og grunded svært paa den store sprækken i komodeskuffen sin.

Malla Børresen skulde nok have faldt i en trappe, hun, for hun havde en stor plasterlap paa næsen.

Men da Anne var borte hos kjøbmanden for at kjøbe et par mærker grønsæbe, var det ikke frit for, at hun maatte bide sig i tommeltotten endda en gang. For ind kommer naadigfrøkenen seilende, med næsen i veiret, og silkekjolen raslende om de tørre læggene: „Jeg skulde have for tre skilling kryllede haarnaale . . . Vær saa god at betjene mig først!“

ET SJØTROLD

JOHAN PERSA og Elias Nilsa var engang ude paa holmerne for at skyde sjøfugl og samle æg. Det gik bra med fangsten. De fik en hel kasse fuld med æg og kneb en hel del fede æfugle ogsaa. Kaffekjedel og niste havde de med, og agterud i skotten laa en liden lærke til at muntre sindet med. Saa gjorde de op varme, røgte tobak og prated frem og tilbage om verdens viderværdigheder. „Nei nu kan du passe kaffekjedlen, Johan; saa lægger jeg mig ud og fisker lidt,“ sa' Elias.

— Elias fik nap paa nap, men ikke saa meget som en hyse. Men det var underligt med de nappene, han syntes tydelig, det var ligesom en næve, som rykked i snøret; og tom angel fik han op for hver gang. Han begyndte at skjønne, at det maatte være noget mer end almindeligt, som laa og napped dernede.

Elias var ikke borte; han lo i skjægget. „Har du slig madlyst, saa kan du smage lidt paa dette ogsaa,“ tænkte han. Dermed tog han en gammel lovaat og fyldte den med rusk og snusk og satte den paa krogen.

— Da fik han et nap som dude. Han drog, alt han orked, men det var, som om snøret sad knyttet i bunden. Med ett glap det, — han kjendte noget tungt hænge paa, og drog og drog. Saa stod det fast igjen og var ikke til at faa af flekken. Elias gav sig ikke; han slog bare snøret i en kveil om tollegangen, spytted i næverne og drog i af alle kræfter. Med én gang blev det lettere, saa let, at han trodde, krogen maatte være gaat. Men med det samme søket kom over vandskorpen, saa han en stor ulke, som vingled frem og tilbage med lovaatten i kjæften. Ind kom den med en fart, saa det smalidt i tiljen. Der laa den og glodde paa ham. Noget saa fælt havde han aldrig set. Kjæften stod paa vid væg — krogen og lovaatten hang fast i den ene mundvigen. Pusted og stønnet gjorde den, saa den steg og sank som en stor blære, og de smaa skjæve øinene fløi rundt i hovedet. Og rundt omkring var den fuld af pigger og smaa skindlapper, som hang og bævred.

Elias syntes, det var harmeligt, at den skidtulken skulde have narret ham slig. „Glo, du far!“ sa' han, „men jeg er piske mig ikke ræd dig!“ — Saa greb han den, rev krogen løs og spytted hele skraaen sin lukt i kjæften paa den. „Dit svinebeist!“ sa' han og slængte den i sinne langt ud paa sjøen. —

Lang tid efter hændte det sig, at Elias kom ut til det samme skjæret for at fiske. Da var han alene. Han lagde baaden sin i læ for sjøgangen og slog sig ned paa samme stedet som før for at koge kaffe. Mens kjedlen kogte, drev han omkring paa holmen. Han saa paa teisterne, som sad og peb, mens sjøen silte rundt om dem i sprækker og huler. Han kom til at tænke paa den stygge ulken, han fisked herude, og ret som han saa bent frem for sig, saa laa sandelig det samme stygge bestet der paa tørre fjeldet!

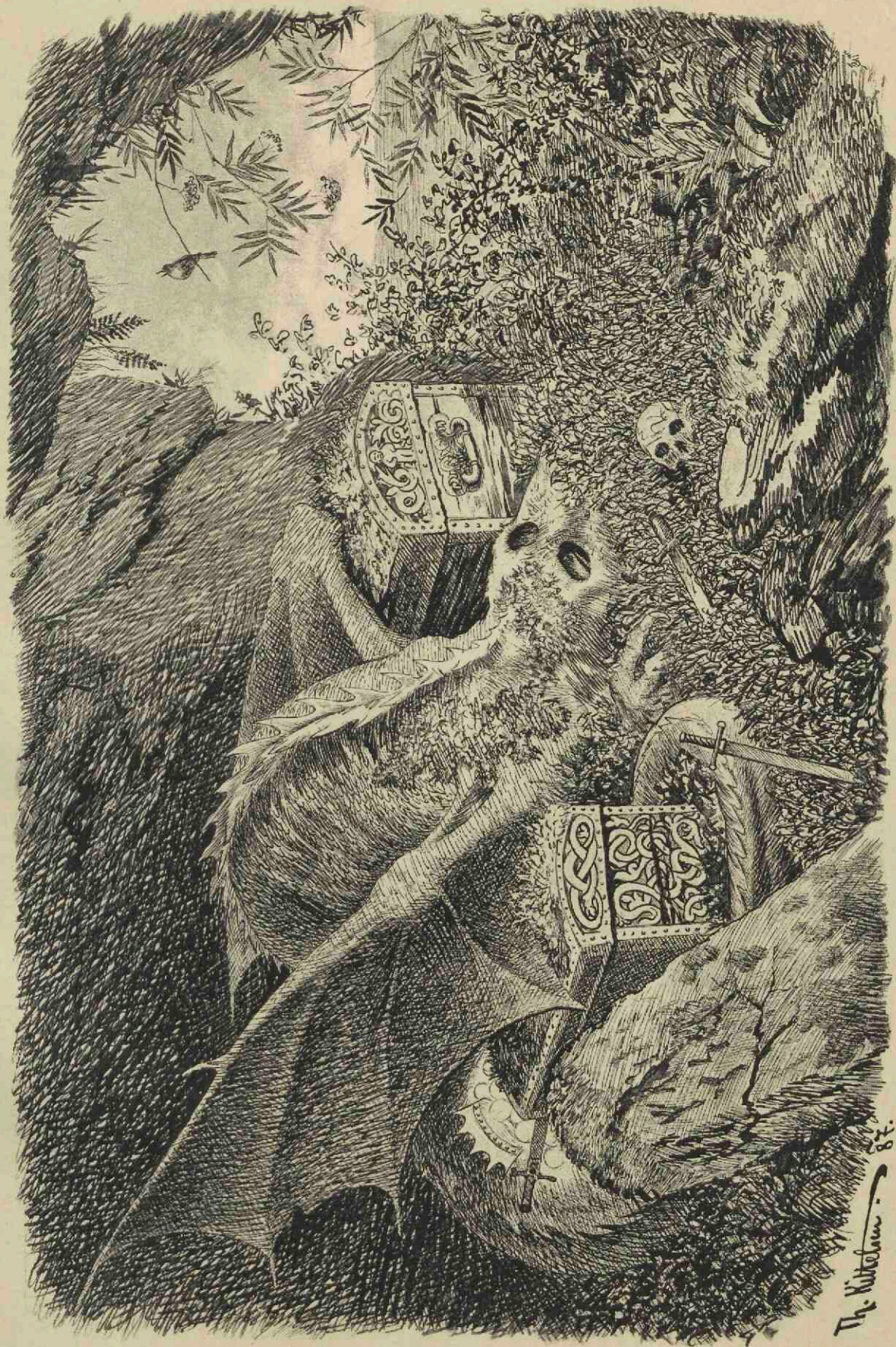
Nei, det maatte være oteren, som havde lagt den der; det var uraad, der kunde være liv i den. Den saa jo knuskende tør ud. Dermed kared han lidt paa den med foden. Men da kan det vel hænde, der blev liv i den. Den skvat og sprat og glefste, som om den var galen.

Da gav Elias den et vældigt spark, saa den fløi bums tilhavs.

Men ikke før var den kommen i sjøen, før den vokste og vokste til en forfærdelig styg kar, som reiste sig ende op og gabte med et ulkegab saa stort som en aaben skibskiste. Og saa brølte han:

„Nu kan du spytte mig i kjæften en gang til, om du lyster, Elias! Men det siger jeg dig — — —“

Mere hørte ikke Elias. Han løb, som om fanden var i hælene paa ham. Hjemover bar det baade for aarer og seil, og det saa sveden silte af ham. Først da han var helt fremme, kom han til at huske paa kaffekjedlen, som stod og kogte derude.

The Kiltelium. 87.

11

DRAGEN

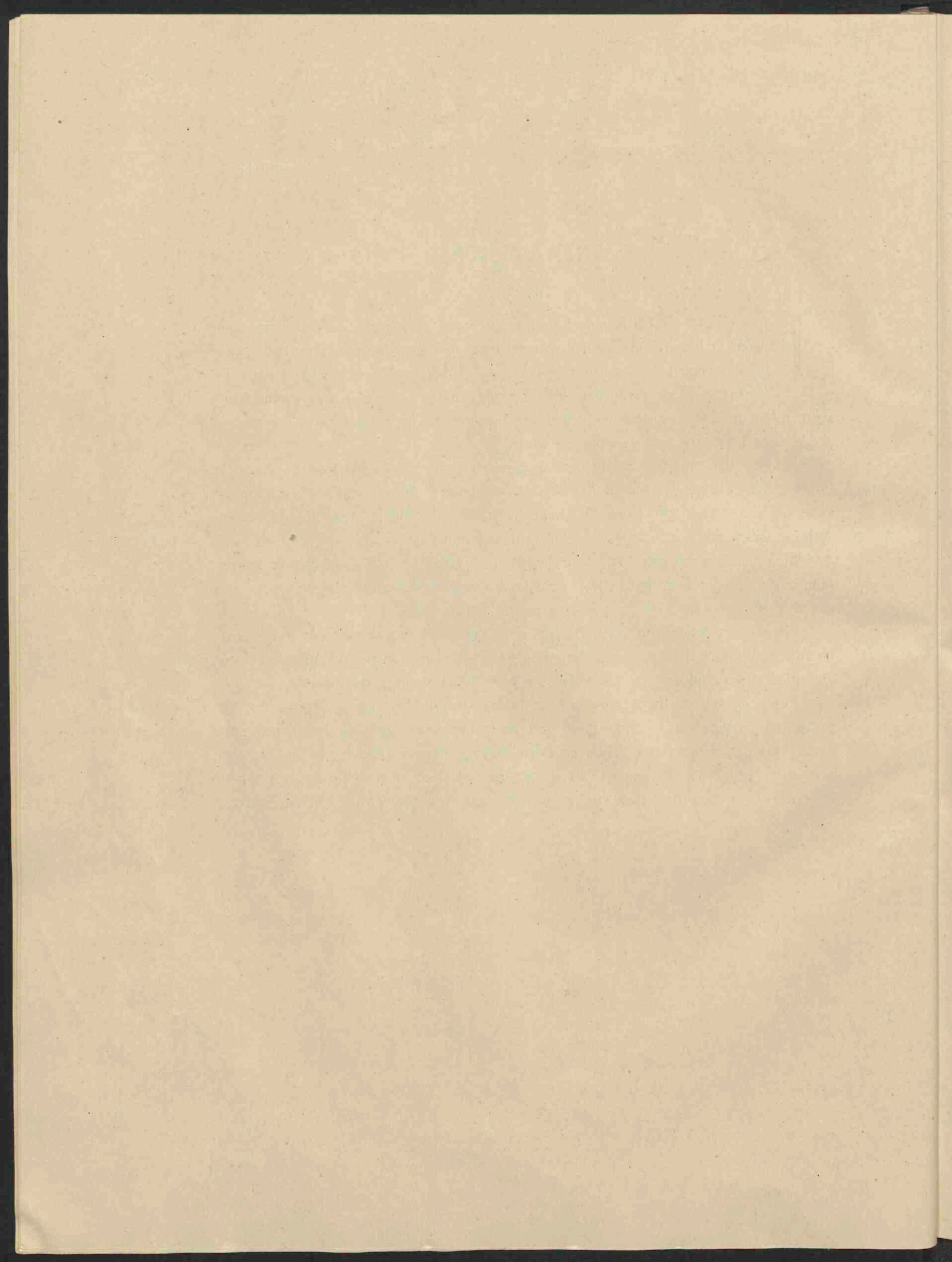
IAARTUSENDER ruged dragen over den gyldne skat. Med sine vinger dækked den kongekroner og ædelstene og kister, fulde af skinnende ringe. Den vogted med gnistrende øine, og af dens svælg stod ild og røg. En gang imellem svang den sig ud af sin hule. Det vældige skræmmebillede suste ud over havet, og i sporet velted røg og gnister som et kjølvand. Og menneskene sank i knæ og krøb i skyg og skjul.

Faa var det, som voved sig op i dragehulen for at vinde den lysende skat. Og ingen vendte tilbage. Sverdet fløi af skeden; men længe før det mødte de krummede klør, aad dragens ædrede aande sig gennem skjoldet og dræbte. Saa laa de blegede dødningskaller deroppe som boliger for orme og mus.

Men tiden seired over den frygtelige drage. Dens søvn blev længer og længer. Mandsaldre gik mellem hver gang, den fløi ud, og med rædsel saa de nye slegter paa den som et varsel om sverdtid og pesttid og alt ondt.

Nu er varselet indslumret. Dragen er et sagn. Den sover dødens tunge søvn. Øinene er sunkne dybt ned i skallen, vingerne stivnede. De ristede runer sprækker, dødningskallen smuldrer, og tiden drysser græs og mose over det hele.

Rogn og busker dækker hulen, og derude er saa lyst og solvarmt. Fra det friske hav stryger en susende vind, saa busk og træ vugger og rasler med sine blade. Og paa rognkvisten sidder en liden fugl og vipper: „Kvivit! Jeg er saa glad, saa glad! Nede ved fjeldvæggen har jeg bygget redet mit af straa og ler, solen lyser ind i det, og nypetornsbusken har sat en rose som et tag ovenover. Kvivit, kvivit!“

DRAUGEN

PAA ET FISKEVÆR langt ude ved havet bodde Kristian Westerval. Nu er han død og borte, men mange vil kanske endnu mindes ham.

Han drev en handelsforretning der ude og var anset for en holden mand, men ogsaa for en rar skrue, som ingen kunde blive rigtig klog paa. Altid laa der noget tungt, sørgmodigt over ham. Ellers var han en kraftig mand, med snaut snehvidt haar og blege ubevægelige træk, — snild og blødhjertet som et barn, men ogsaa trassig som en buk, naar det kneb.

Han var kjendt som en ualmindelig dygtig hovedsmand tilsjøs. Men to gange havde han seilt baaden over hovedet paa sig, og folk fortalte, at han var spaad, at tredje gangen skulde han bli' der. Derfor var det vel, han var blit saa forsigtig paa det sidste, for i baad kom han saa godt som aldrig mer.

Huset han bodde i, var noget af det rareste, som tænkes kan. For at lette trafikken med fiskerne var den ene siden af det bygget paa skraae fjeldet, mens den anden stod paa bjælker over selve sjøen. En hel del trapper og stiger førte fra aabningerne i gulvet ned til sjøen, og dér laa der altid nogle fiskere og pusled med baadene sine. Bryggen gik i flugt med huset langs fjeldvæggen og hang stadig stoppende fuld af tørfisk. Her maatte man ogsaa op gennem et firkantet hul, mens baaden laa belagt i stigen under bryggeplankerne.

I hovedbygningen var ogsaa pakbod med dører og heiseapparater. Her laa fustager, melsækker, taugværk, tjæretønder og tørfisk stablet i store hauger. Tønder fulde af ederdun stod rundt omkring, og paa væggene hang hundreder af alker, lunner, humber, maager og terner. Borte i en krog laa en del vældige havørne og et par sneugler, og lige ovenover var der spikret en mængde oter- og skarveskind paa væggen, med smørsiden ud.

Westerval drev en livlig byttehandel med fiskerne; han havde dem i lommen saa godt som allesammen. Og alting kom de til ham med — konkylier, koraller, rare fiske og sjøstjerner, og saa fik de kaffe og skraatobak som vederlag.

— Westerval bodde alene i huset sammen med sin husholderske. Hun syntes nok, det var trist og uhyggeligt derude; men det syntes ikke Westerval, han elsked havet og ensomheden.

Sovekammeret hans var det rareste af alt i dette rare huset. Westerval sov sjelden mer end et par timer og aldrig før ud paa morgensiden. Der kom saa mange tunge tanker over ham, at han ikke fik nattero, sagde han. Ved hovedgjærdet over sengen havde han spikret et bræt til lampen, og saa laa han og læste romaner hele natten igjennem. Paa væggene hang det gamle tapet i store folder og bølger. Og derinde

i kanalerne rumled og peb rotterne, saa han havde morskab nok om natten; sommetider holdt de sligt hus, sagde han, at folderne steg og sank som baarer. Værelset var lidet og overfyldt af alt muligt. Bordet og vinduskarmen var fuld af tobak, piber, pibekradsere, tomme flasker, stene med koraller paa og meget andet. Paa væggen hang en svær boghylde, propfuld af gamle bøger. Rundt om stod kasser og stoler, borte i krogen en gammel sofa, som krølhaarene titted ud af, og lige ved den hang en seks syv pendelure, store og smaa, og holdt et frygteligt leven; der var sligt selskab ved dem, syntes Westerval.

Saa var det en nat, Westerval laa i sengen og damped paa piben sin; han var midt oppe i et interessant kapitel af en gammel roman. Ude blaaste der en forrygende storm, saa den gamle veirhanen oppe paa taget snurred rundt som en vindmølle og peb og gnisled. Det knaged i huset, vinden hvisled gennem alle sprækker, og det gamle tapet paa væggen bued sig for lufttrykket.

Med ett smaldt et vældigt slag i gulvet lige under sengen. Det lød, som om én drev en stor vaad vaat op i gulvet, og vinduet klirred saa længe efter, at det var rent uhyggeligt. Westerval var en modig mand; men det var ikke frit for, at han blev lidt blegere end vanligt. Under hørte han sjøen gaa gulp i gulp, det rasled mellem stenblokkene dernede, og med smaa mellemrum kom et digert braat klaskende mod fjeldvæggen. Ud paa dagsiden sov han sine reglementerede timer. Om morgenen gik han ned gennem lugen under huset. Sjøen var endnu i voldsomt oprør, bølgerne hopped larmende og skummende om dernede. En vældig tangdyngge havde samlet sig under gulvet, — ellers var der intet at merke.

Stormen havde nok rigtig sluppet sig løs; dag for dag blev det værre. Men det var jo ikke bedre at vente, saa sent paa høsten. — Saa sad Westerval alene en bælgmørk kveld, netop som han havde stængt butikken efter en travl dag. Fiskerne havde staat tæt sammenstuvet derinde hele dagen, paa det vaade lerede gulvet stod sporene efter sjøstøvlerne deres. Westerval holdt paa at pusle med pengeskuffen, talte og regned efter med blyanten paa et stykke smørpapir. Saa skar han op skraatobak til dagen efter, i korte stykker, og flytted lidt paa et og andet borte i hylderne.

„Aa ja san! Saa i Guds navn er denne dagen ogsaa forbi,“ sa' han.

Da skvat der én sammen borte ved døren. Ved skinnet af lysstumpen saa Westerval en kjæmpestor kar i fuld skindhyre, med sydvesten dybt nede over øinene. Ansigtet saa ud bare som en stor skjæggetafs, syntes han.

„Hvad vil du? Kommer du gennem stængt dør, — hvor kommer du fra?“ spurgte Westerval.

— „Den veien jeg kom, gaar jeg tilbage. Men denne gang skal jeg bare have et skodfæste til baaden min,“ svarte en hul røst borte i krogen, og saa klapped han med tænderne, saa det gyste i Westerval.

Men nu skjøjte han ogsaa, hvem han havde for sig. Det var nok samme karen, som banked i gulvet til ham — han, som havde taget nattesøvnen hans i de mange lange aar.

Der fór en vild tross op i ham. Den gamle hvidhaarede mand sprang tvært over disken lige ind paa karen. Han satte begge knytnæverne op i tafset hans og skreg:

„Jeg siger dig i Guds hellige navn, jeg er ikke ræd for døden Ned i havbunden med dig, din forbandede ligæder!“

To grønne øine lyste som morild under sydvesten. Karen klemte ryggen mod døren, saa den flakned som en fille, og tumled ud mellem kasser og tønder, greb saa gulvlemmen og slynged den op i taget. Saa stupte han sig i sjøen.

„Du er stærk i kjæften paa land, Westerval, — men du lunger nok med den tredje gangen ligevel!“ ropte det haanligt op.

* * *

Saa kom den mindeværdige dagen, da orkanen rev kirken ned, saa stumper og stykker føg over gravene.

Da seilte fiskerne for livet derude paa havet; stormen var kommen over dem som sluppen af en sæk.

Fra den ene baad saa de, hvorledes den anden gik rundt. Enkelte kom sig op paa hvælvet, fik hugget tollekniven fast og skreg i rædsel. Saa kom der store brusende sjøskavler og feied dem væk. En saa bror sin, en anden far sin dø lige for sine øine; men paa hjælp var der ikke at tænke.

Alleryderst ude skar en slankbygget vakker baad gennem sjøen, saa skummet føg om den. Det var Kristian Westerval, som seilte for tredje gang. Han sad selv som hovedsmand ved roret, bleg i ansigtet, men med et vildt trassigt udtryk. Han vilde vise ligæderen, at han ikke var bange.

Gamle Jens Glea sad lige ved Westerval, og han har siden fortalt historien. Ret som det var, skreg Johan Persa, som sad forud: „Herre Jesus, der ligger Ola og Lars paa hvælvet!“

Da ropte Westerval, kridhvid i synet: „Grib dem! — Nu bær' vi over dem!“

Og over den hvælvede baaden bar det, saa det skured og skrabad i kjølen. Næver strakte sig ud paa begge sider . . . Lars fik de godt tag i, og op med ham. Men Ola var for tung. Han klamred sig fortvilet fast i baadripen og skreg stygt. Baaden fløi med slig fart, at morilden fræste omkring Ola, og rundt om gik sjøen høi og fraadende hvid.

„Tag styret, Jens!“ brølte Westerval. Han bøied sig over rækken, greb nede i vandet tag i Ola og drog i ham med kjæmpekraft. Og Ola haged sig fast i ham med fortvilelsens styrke.

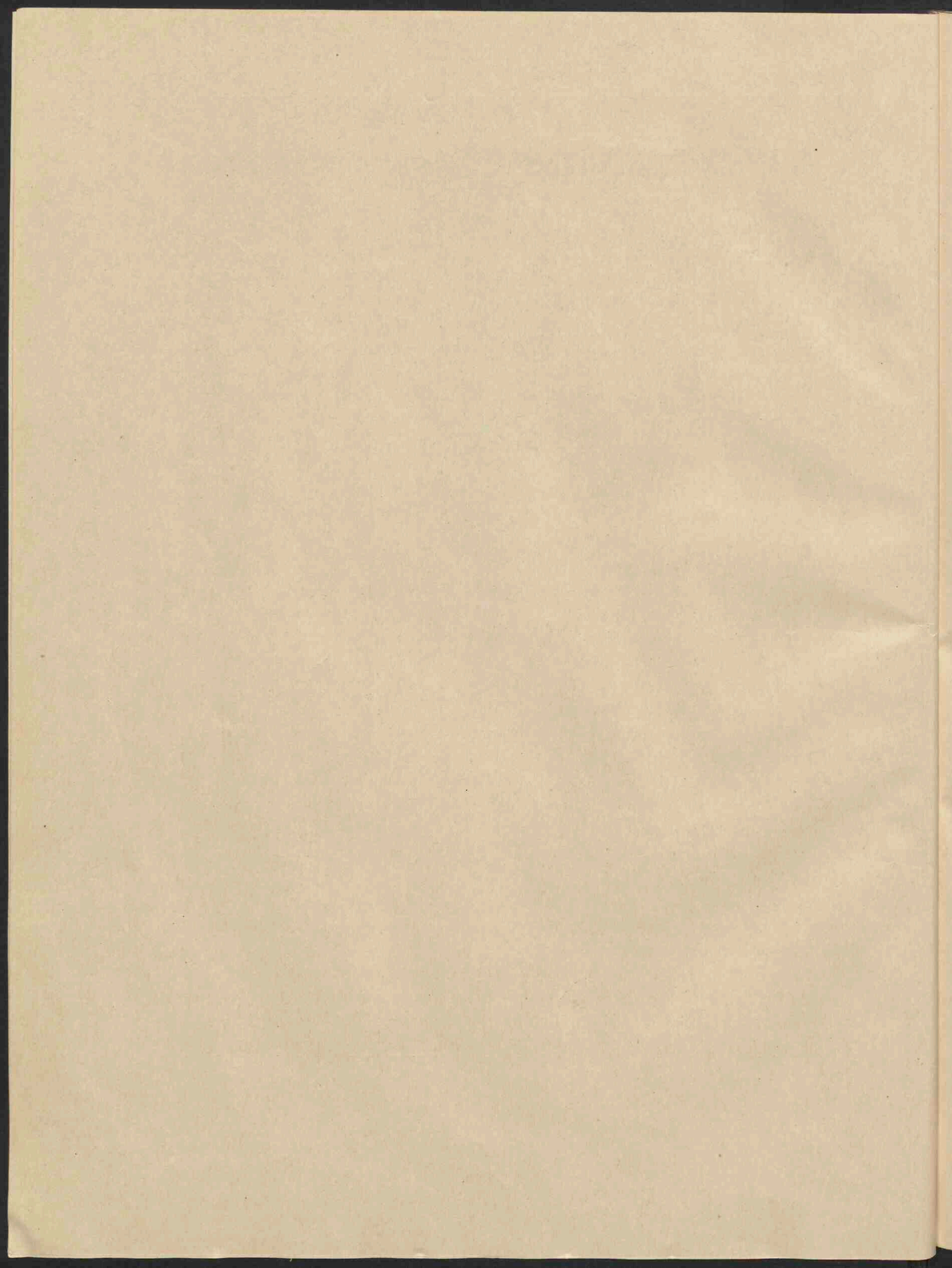
I samme øieblikket skjød der en diger næve op af vandet og greb i Ola og drog ham ned igjen. Saa kom en næve til og hug tag i skuldren paa Westerval, og da maatte han ogsaa med.

Gamle Jens ved styrestangen saa med forfærdelse de tre, som laa i sjøen og velted sig om hverandre i vild kamp. Med ett vokste den ene og blev til en kjæmpestor kar i skindhyre, som greb Westerval i struben . . . det var det sidste, da sank de alle tre, og baaden fløi afsted som en pil.

Da skjøjte de allesammen, at det var draugen, som tog Westerval.

. . . „Han var en snild mand. Vorherre har ladet naadens dør staa aaben for værre syndere end ham,“ sa' gamle Jens.

NØKKEN

NØKKEN er lumsk. Han jager efter menneskeliv. Naar solen gaar ned, maa du agte dig.

Han kan ligge i den store straalende tjernliljen, som du strækker haanden efter. Neppe har du rørt ved den, før hængemyren synker under dig, — da griber han dig med sine vaade slimede hænder.

Eller naar du sidder alene nede ved tjernet en kveldstund . . . der dukker minder op, snart ett og ett, snart i flok og følge, — minder med samme varme farve og glans som de speilende straalere mellem blækker og vandliljer. Vogt dig da! Det er strengene, som nøkken spiller paa. Tjernet tryller minderne frem, og nøkken ligger under og lurere. Han ved, at han saa let kan fange os i det deilige dirrende speilbillede.

— Nøkken kan skabe sig om i alle mulige skikkelser. Ofte ligger han paa stranden som et underligt glimrende smykke; rører du det, er du i hans magt. Ja, saa lur er han, at han kan lægge sig som en efterglemt fiskestang i græsset, med baade snøre og krog paa.

Et andet gammelt kneb har han brugt saa ofte, at han sjelden faar nogen til at bide paa mer. Han skaber sig om til en gammel pram, halvt optrukken paa land. Men det hænder jo ligefuldt, at der kommer en tosk, som ser prammen og tænker som saa: „Naa, for et gammelt traug! Den er jo halvfuld af vand . . . Men — der ligger sandelig et gammelt blikspand!“ Og saa giver han sig til at øse læns nøkken. Saa ud paa vandet med prammen og opi!

I førstningen gaar det bra; for nøkken vil gjerne lege med sit bytte som katten med musen. — Nei, hvor deiligt det er at glide mellem vandliljerne. Vandet ligger saa blankt og stille. Hvert aaretag blir som en grusom synd . . . Langt derborte driver en liden ø med et bjerketræ paa, — den var det moro at komme ud til!

Men midt udpaa vandet tager den gamle prammen til at lække og lække. Saa sprækker den og synker mer og mer. Da slynger nøkken sig om sit bytte og drager ham med sig i dybet.

Stundom hænder det, at nøkken skaber sig om til en graa hest, som gaar og beiter lige ved tjernet. Han tænker at faa narret en op paa ryggen sin, saa sætter han lukt paa vandet med ham.

Det var en gang, der kom en bonde og fik se denne graa hesten. Fed var den, saa det skinte af den, og bonden syntes, at det var fælt til gild gamp. Men han maatte klø sig i hovedet ligevel, for hvor den var kommen fra, var han ikke kar til at skjønne. Til slut gik han hjem efter en grime, og den gjemte han godt

under frakken sin. Da han kom tilbage, gik gampen som før og gnog og bed i græsset.

„Ja saa da, fola! — Kom da, folan, kom da, folan!“ sa' bonden.

Og folen kom, han. Han tænkte bare paa at faa bondeskrotten op paa ryggen sin.

Med det samme greb bonden den med kloen i begge næseborene, og da blev der en anden dans. Alt den spændte og sparked, saa hjalp det ikke; grimen kom paa, og det paa flekken. Saa gav han den et venskabeligt klask midt paa det fede glinsende baglaaret. „Nu faar du følge med mig, dokka mi!“ sa' han.

Da var nøkken i hans magt. — Men blid var gampen ikke, da den blev stængt inde i den kvalme stalden, den som var vant til at ligge i det friske tjernet og gløtte mellem vandliljerne. Og stort ligere havde den det ikke, naar den kom ud, heller; da brugte bonden den til at pløje op alle agrene sine. Men ploegen drog den, saa jorden føg om dem; for kræfter havde den som mindst tyve andre heste.

„Den gampen er guld værd. Han arbejder som selve fanden og æder ingen ting,“ tænkte bonden.

Men stundom hændte det, at han skvat tilbage for de vilde øinene, som glodde saa underlig vandgrønne paa ham. Og naar solen gik ned, blev den graa hesten saa vild og galen, at det var uraad for noget levende at være i stalden. Den knegged og skreg hele natten og grov og spændte, saa flisene hang rundt spiltauget.

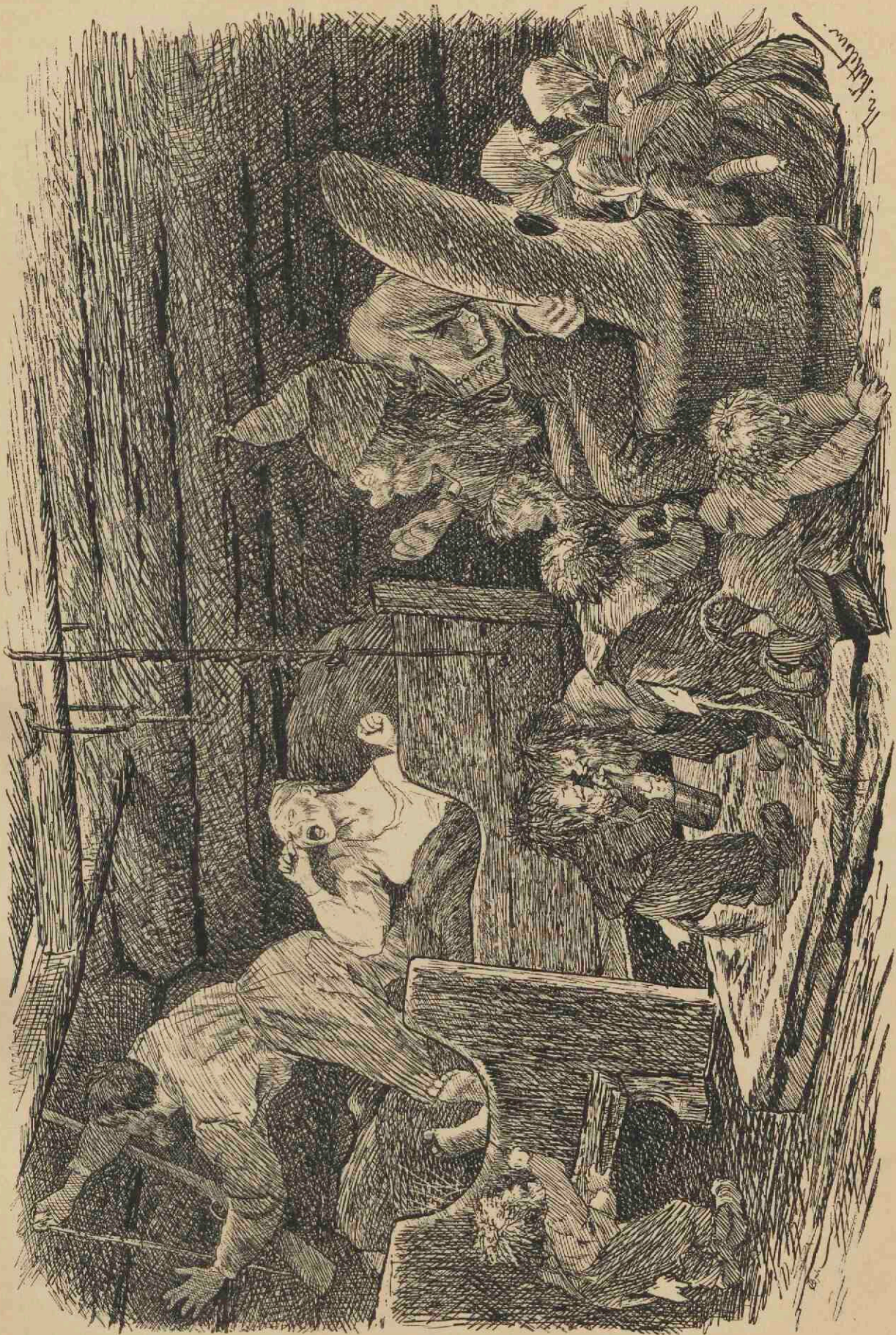
I førstningen syntes bonden, at alt dette bare var moro. Men lidt efter lidt kom der slig rar tyngsel over ham. Han fik aldrig ro. Der lagde sig ligesom en trang ring rundt hele hovedet paa ham, og bedst som det var, kvak han til. Altid syntes han, at han saa strimer og straaler, som speilte sig i dybt svart vand, og selv laa han og sank og sank i en bundløs gjørme.

„Jeg giver dig ti daler, vil du tage grimen af den graa gampen, Ola!“ sa' han til tjenestegutten sin.

„Pø, det skal jeg gjøre for tolv skilling,“ sa' Ola.

Men da grimen kom af den graa, var den ikke sen. Den satte tvært igjennem væggen, saa bjelkestumperne drev til begge sider.

Og gamle Inger Bakken, som bodde borte ved tjernet, fortalte, at den graa gampen kom sættende i flyvende firsprang over epleageren hendes. „Det røg af næseborene paa ham, og rova hans stod ende op i veiret som et bukkehorn,“ sa' hun. „Og slig som han fløi! Forsyne mig, satte han ikke lukt paa vandet, saa spruten stod som en skigar om ham!“

DE UNDERJORDISKE

I

JEG KJENDTE engang en ung mand, som fuldt og fast trodde paa de underjordiske. Da jeg spurgte, om han selv havde set dem, svarte han: „Nei ikke jeg, men bror min. Og bror min lyver aldrig.“

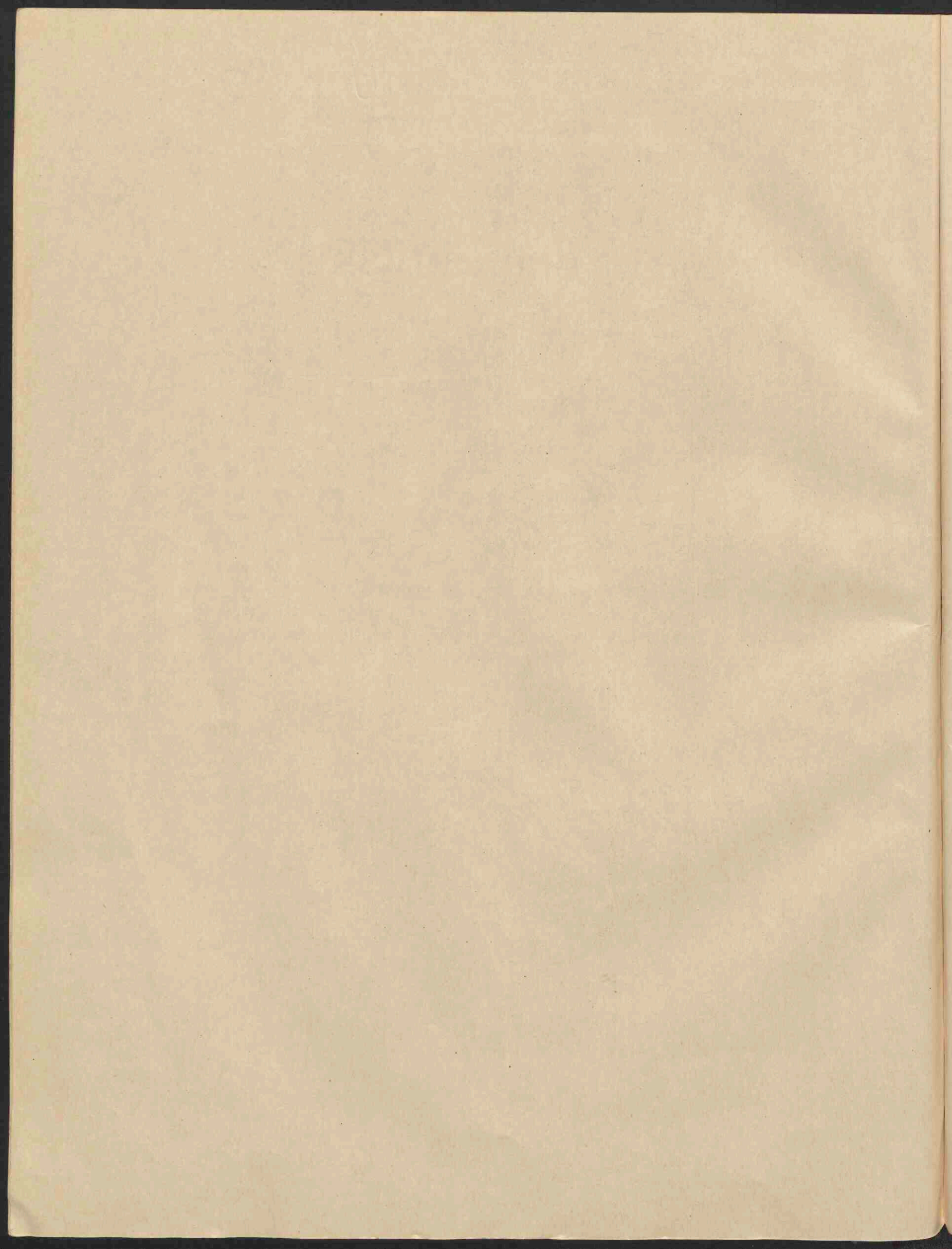
Han var født paa en ø langt ude i havet. Fattige smaa hytter laa her og der udover, trist og ensomt og vidt fra hverandre. Bare sten og stride græstuer at se, og udenom — — det aabne hav, en tangkrans og blege rullestene, som de lange dønninger spulte op over. Broren var en stille alvorlig mand. Naar han laa vaagen i de lyse sommernætter, hørte han ofte salmesang udenfor, fortalte han, — toner, saa underlig gribende og dragende. En nat, som han laa og lytted, var det, som om han kjendte liv rundt om sig af væsener, han ikke kunde se. Saa begyndte det at pusle og hviske, og med ett var gulvet yrende fuldt af graa uldgarnsnøster, som sprat og hopped om hverandre i vild dans. Han reiste sig op i sengen. Neppe havde han nævnt Jesu navn, før nøsterne velted ind gjennem ovnsdøren og forsvandt som en røg. Saa hørte han dem rumle inde i kakkelovnsrøret, og saa blev alt stilt.

I gamle dage myldred det overalt af underjordiske. Fra hauger og tuer klang felelaat og slaatter, og stundom drog en lang brudéfærd forbi af smaa graaklædte mænd og kvinder. De kom med guldhorn og kar og bød de mødende drikke. Men ve den, som drak, — han var i deres vold. — Straks tusmørket sænked sig, krøb graakallerne frem, og da var det farligt at færdes ude og værst for de unge jenter. Mangen en vakker jente er af de underjordiske blit lokket ind i berg og haug og har siden gaat halvskrullet omkring og fortalt om de rige frierne sine og om den gilde buskapen og de store gaardene deres.

Hyggeligt var det nu heller ikke mangen gang at vaagne midt paa natten og se stuen dørgende fuld af haugefolk, som bar sig, som om de var hjemme, og var baade høit og lavt. Slikvorne som de er, skulde de have tag i al den godmad, som fandtes, baade rømmegrød og spekekjød, lefsekling og flødemelk; ja selv dramme flasken og skraatobakken kunde de snuse op. Bande og skjælde nytted ikke; bedst var det at skyde over hovederne deres. Da kom der fart i dem; da hujed og skreg de og trilled ud gjennem huller og sprækker som smaa graa nøster.

The Kitchen. 87.

DE UNDERJORDISKE

II

F

ØR I TIDEN hændte det tit og ofte, at de underjordiske stjal spædbørn og lagde sine egne unger isteden. Slig en bytting er ikke for vakker at se. Han har stort hoved og lidet vet, og dagen lang ligger han i vuggen og bare beljer og skriger.

Jeg mindes godt en kone, som havde en slig bytting at stri' med. Hun havde nok glemt at lægge staa og salmebog i vuggen til den nyfødte; straks saa var de underjordiske der og napped ham. Da kjærringen kom for at se til barnet, laa der en urimelig styg unge i vuggen, med store dumme øine, og patted paa fingeren. Konen blev baade fælen og sint, og saa trev hun byttingen i nakken og ud paa tunet med ham. Der rishyde hun ham slig, at han hylte. Men endda hun rised ham tre torsdagskvelder paa rad, maatte hun bli' ved ham, stakkaren.

Han vokste op og fik skjæg og blev ustyggelig fæl at se. Snakke kunde han ikke; han gjødde som en ræv og krøb paa alle fire. Om dagen sad han paa en skammel ved den røde husvæggen med et lidet grøn malt bord foran sig. Til at lege sig med havde han en bordkniv; den stak han med bladet ind i sprækken paa bordskuffen og slog paa kniven, saa den sa' „Burr—rurr—rurr—rurr“, — akkurat som en rok. En gang imellem tværstansed han, glodde omkring sig og ropte: „Hans!“ Saa hedte han selv; — det var nok det eneste, han kunde sige. Og saa klemte han paa med bordkniven igjen: „Burr—rurr—rurr—rurr—rurr!“

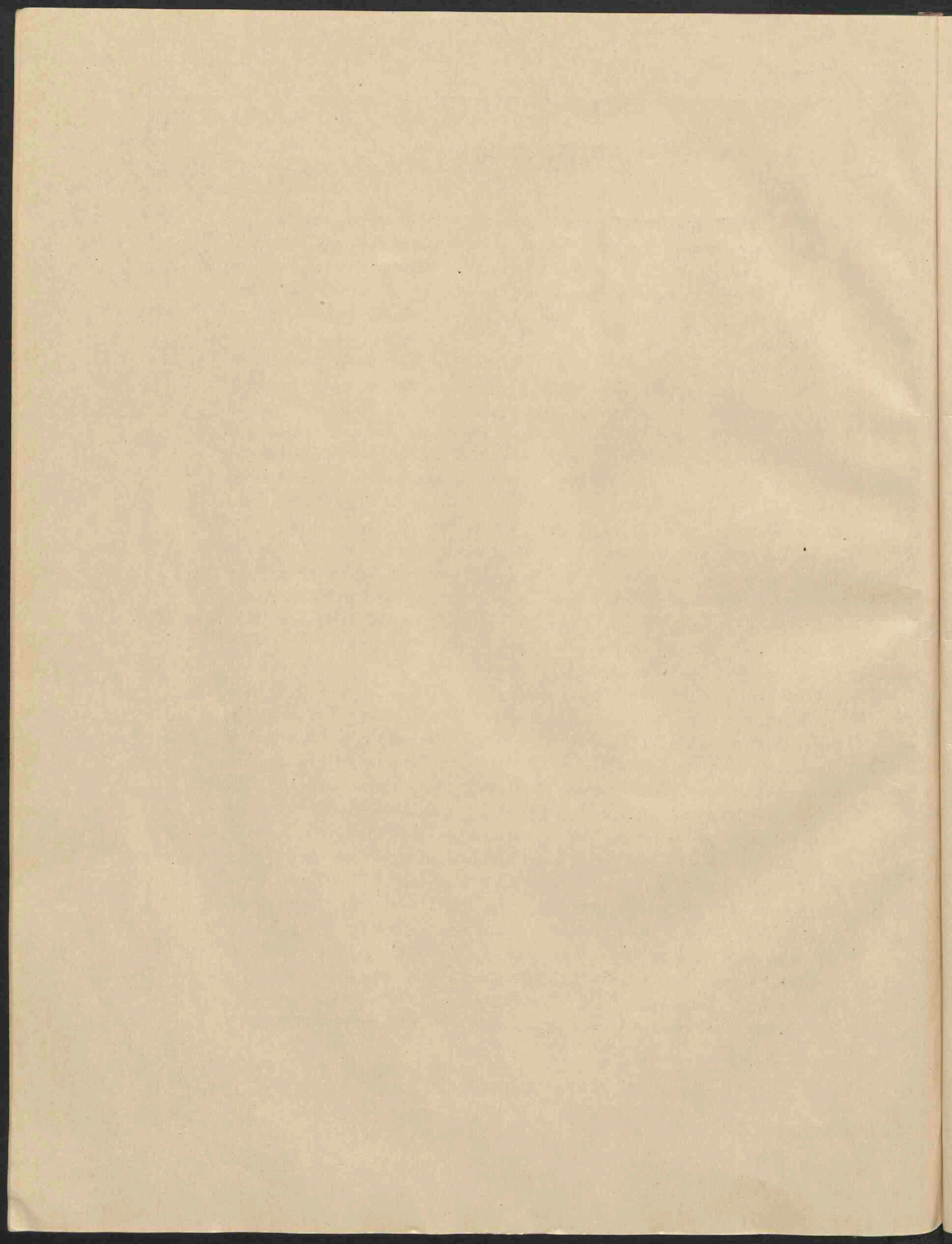
Men lur var han ligevel, fanten. Under bordet havde han en hel liden haug med graasten. Naar der kom folk forbi, var han kjap nok med næven under bordet; og hutsan — saa kom stenen, og det saa det suste om hovedet paa dem. Og da lo han, saa kjæften gik op til begge ørene hans.

Rishye: piske med ris.

Th. Hutton. 87.

NISSEN

NISSEN er en rar liden tass. Han har bare fire fingre paa hver næve, for tommeltottene mangler. Men det er nok bedst at holde sig tilvens med ham ligevel. Med de otte krumme smaa fingrene sine har han taget mangen en hausekar og rundjulet ham slig, at han er blit krøbling for hele levetiden. Ellers er nissen ikke værst, naar han bare faar den velsignede grauten sin; men den vil han have.

Og grød med en smørklat i er nu ikke saa rare lønnen heller for alt arbeidet hans. Han baade steller kjørene og passer hestene, stjæler hø og korn fra grandegaarden og slider det han kan for husbonden sin. En bondegaard uden nisse er ikke stort værd.

Men en skøierfant er han. Overalt, baade paa loft og paa laave, kan en høre ham knise og fnise og gotte sig. Som oftest sidder han paa laavebroen i maaneskinnet og dingler med benene udover kanten. Saa bort en gang imellem og knibe katten i halen eller erte gaardshunden. Eller saa skaber han sig om til en dot, og ligger blikkende stille. Kommer nu nogen og tager dotten op for at se, hvad det er, — vips, saa sprætter den ud af næven paa en, og saa staar nissen der, liden og sidrumpet, og skoggerler. Bedst liker han sig i laaven, hvor han kan rusle om i høet, eller oppe paa det mørke loftet, mellem kister og gammelt skrammel, fuldt af støv og spindelvæv; jo mere rodet det er deroppe, des bedre trives han. Der er saa meget rart oppe paa et loft — rotter og mus og fede edderkopper; borte i vinduet ligger der fuldt af tørre fluer og langbente myg, og bare en deiser til fillesækken derborte paa spikeren under loftsbjælken, saa gyver den af møl

Men om natten er det ikke hyggeligt at ligge og høre paa nissen. Stundom tusler det som et nøste, saa begynner det at pibe og hvæse, til der med ett blir en forfærdelig rammel: blikspand falder i gulvet, tomme krukker og flasker velter, og rundt omkring tripper der ligesom hundrede rotteben. Saa, med én gang, blir alt stille igjen. Og slig kan han holde paa hele natten. Rart er det jo ikke, at de fleste ingen lyst har til at staa op i bare skjorten og labbe op paa loftet for at se efter.

At nattefriere ogsaa er udsat for nissens fantestregger, kunde han Olaves Lenæs, søn til Berte Sutra, fortælle. Han var det sniddeste menneske, som kunde gaa i to sko, eller rettere sagt sjøstøvler — for han var sjømand. Naar det hændte, at han var sint, maatte han vel slaa med knytnæven, han som folk flest, for at bedyre sine ord. Men ikke som andre pleier: næven i bordet; det var han altfor fintfarende til. Nei, han bare løfted knytnæven og skulte til bordet, saa huked han sig ned og slog den i gulvet, saa det sang. — Da han fridde til Olava, hændte det ofte, han kom lidt sent om kvelden for at besøge hende. Saa var det en kveld, han merked, at folk havde lagt sig og alt var

Hausekar: sterk og dygriq kar.

stille. Han maatte gennem bryggerhuset; men det vilde være spot og skam at uroe nogen, derfor trak han støvlerne af sig og satte dem bag en søplekasse, som var fuld av fiskeaffald og andet bøs. Saa labbed han forsigtig paa hoselæsten op til kjæresten sin. Da han kom tilbage, var støvlerne væk. Han vidste sikkert, at han havde sat dem bag søplekassen, — men væk var de.

„Det var da som dægeren!“ tænkte Olaves; han fomled om i mørket og ledte. Med ett snubled han i støvlerne og hørte tydelig noget, som fniste og flirte borte i krogen. „Det var bra, jeg fandt dem,“ tænkte han. Men det var rart, de var jo tunge som bly. Og da han rigtig fik set efter, var de fuldstoppet med alslags griseri fra søplekassen. Olaves blev saa eitrende sint, at han slængte støvlerne i væggen, saa fiskegan og makrelmelke skvat rundt omkring. Men da havde nissen moro! Han knegged og lo borte i krogen, som om han var sprækkefærdig.

Nissen huserte nok fælt der paa det sted. Det var et af disse gamle hvidmalte træhusene med høi trappeopgang midt paa siden; det laa saa selvbevidst og skeled til sine nabohuse. Husherren selv var organist, en tør gammel knark med en sort snusflek under næsen. Det rareste ved ham var den langt fremskudte hagen, som gjorde, at underpartiet ved munden paa en prik ligned en flødemugge. Aldrig saa jeg dette muggefjæs, uden at det smilte, og han hilste saa overlegent nedladende, at det altid ærgred mig, at jeg selv var den første med hatten i haanden. Søsteren, som styred huset for ham, var en gammel pebermø. Om halsen bar hun en snor med et sølvhjerter i, som hun stadigvæk aabned og lugted paa. Det var hende, som havde mest med nissen. — Det gik nok traat med at faa grøden der i huset for nissen; derfor gjorde han saa meget leven, som det var raad, for at hævne sig. Om natten bar han sig, saa der aldrig var fred at faa. Nede i kjøkkenet ramled tallerkener og fade ned fra væggen; røg og gnister slog ud af komfyren, saa at de maatte op med baade vindu og dør. Ruderne sad fulde af tyggede papirkugler og sprak baade paa kryds og tvers. Værst var det ligevel om vinteren; for da slog han loftsvinduerne op, saa sneen føg ind og lagde sig i store fonner deroppe. Var det skralt med maden, saa kunde han da ikke klage paa moroen hos organisten!

En kveld skulde nabofolket tilmed have set ham lyslevende danse omkring paa trappen med den graa katten til jomfruen. Katten fræste og bar sig værre end synden; for nissen holdt den i begge forlabberne og svang den omkring, mens han tralled:

„Jeg'aa dig aa den gamle hurpa —
jeg aa dig aa den gamle hurpa,
vi rivaa aa slitaa om grauteskorpa!“

— Ja, hun gamle jomfruen med sølvhjerter, hun kunde fortælle lidt af hvert om nissen, hvis hun bare vilde. Men broderen, aristokraten, smilte overlegent, naar sligt kom paa tale, og fra flødemuggen hans lød det da uvægerlig: „Ak ja, min søster og hendes nissehistorier! . . . Min søster er en stor daare.“

SJØORMEN

Om sø-or men ved jeg ei megen besked,
Jeg haver ham aldrig med øinene seed,
Begjærer ei heller den ære;
Dog kjender jeg mange, som haver mig sagt,
(Hvis ord jeg og giver sandfærdelig magt)
Han maa ret forfærdelig være.

Petter Dass.

ALTID har der været kjævl og trætte om sjøormen. Nogle staar og ler en lige op i synet, bare man nævner den; andre forsikrer fuldt og fast, at den er til. Har de ikke selv set den, saa har de altid en hæderlig bedstefar i baghaanden eller en anden gamling, hvis ord de „giver sandfærdelig magt“.

Gamle skipper Larsen — saa ærlig en ulk, som kan gaa i et par sjøstøvler — siger den dag idag: „Tro, hvad du vil, far! Jeg har nu, piskedød, set ham alligevel, jeg.“

. . . Bedst kan jeg tænke mig sjøormen nordpaa, hvor de mægtige nøgne omgivelser giver blik og tanke vild frihed. Kjæmpestor maatte han være. Jeg vilde se hovedet ligge og gabe inde ved Røst, Lofotens yderste odde, mens han slynged halen sin, ring i ring, omkring Trænen, klippeøen langt derude. For her er der sjøormnatur — en evig skoddetrished, det forladte graa, saa langt øiet kan række.

Styr bare udpaa i den lille nordlandsbaaden, du landkrabbe! Bølgerne stiger og synker, saa tungsindig-ensformigt. Det vil tage dig, overvælde dig, — du føler dig selv som et støvgrand svævende paa dette dybe tunge aandedrag. Din tanke stænges af en jernring . . . Det vide vældige hav leger med dig, du er bare et fnug, som det ikke kjender paa sin mægtige rullende ryg.

Da vil du føle uhyret, som ligger dernede paa bunden, havets rædsel! Og du vil vente at se det dukke op, slimet og tanggrod, i slingrende jettebugtninger . . .

— Sagnet siger, at sjøormen fødes paa land. I en stenrøis ligger en ørliden orm og spreller og vrider sig i onde lyster. Kroppen er mangleddet og styg som trælarven, som kryber oppe i kronen og ribber løvet. Saa liden den er, er den saa sint, at den hugger og bider i alt levende, saa ædderen tyter af den. — Men naar den blir større og rummet trangt, saa maa den ud. Da kryber den om i skog og mark, fra tjern til tjern, og vokser sig endda større og fælere til skræk og afsky for alle skabninger. Og fred finder den ingensteds, alt blir for smaat; fra vand til vand velter den sig uden ro, øinene lyser grønne, den vrider sig og bider sig i sit eget kjød, pisket af sit livs forbandelse.

Saa ser han havet.

Og det store mægtige hav drager ham til sig med sin summende tungsindige sang. „Synk, synk!“ Dernede i dybet er der rum nok og under de flygende stormkav ro for det uhyggelige dagslys, for de skarpe lystoner, der stikker som torner.

Dybest dernede paa bunden ligger han, og vokser og vokser, milelangt, endeløst, mellem tang og havslim, med tusende planter og dyr snyltende paa sin krop.

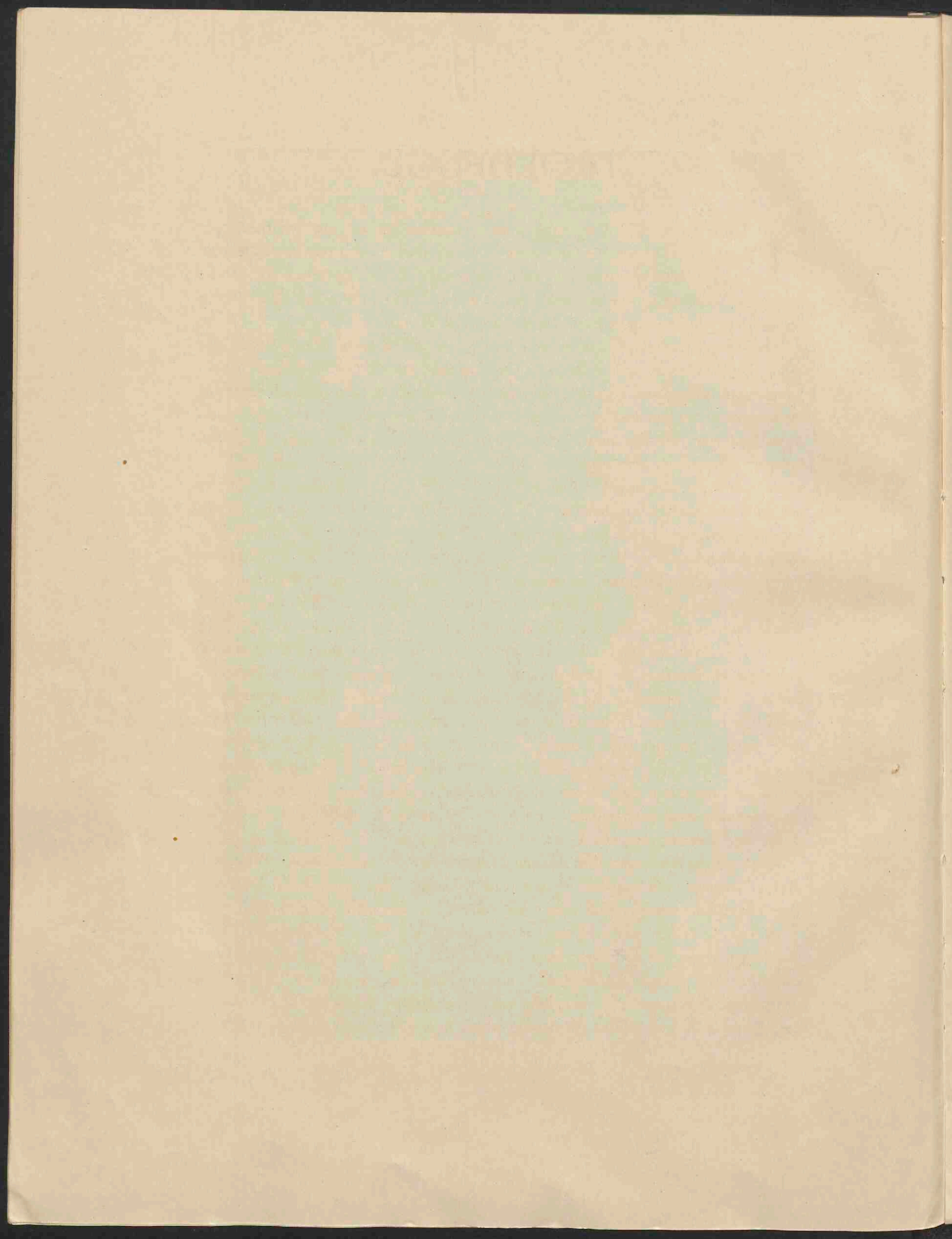
Har du hørt de vuggende stumme toner dernedefra? Kjender du havbundens rædsel?

Nu vil den op. Op i al sin fælhed, — piske sjøen til skum, saa den ruller i vældige dønninger, knuse jægter og fiskerbaader, forfærde menneskene, dyrene, — lægge havet øde . . .

Vorherre bevare os for sjøormen!

. . . Sid bare derude i nordlandsbaaden en graakold skoddedag —! Ødet og ensomheden spænder sin tvangstrøje paa dig; de lærer dig at tælle hvert rindende korn i dit livs timeglas, og . . . saa kommer rædselen jagende over de rullende dønninger, havbundens rædsel, den forfærdelige sjøorm!

TROLDFULG

LANGT UDE i havet ligger nogle ensomme vilde øer, forrevne fjeldtopper, som dukker op i de forunderligste former, med et vrimplende stimlende fugleliv, millioner susende vingeslag, et yrende kav i luft, paa hav og fjeld. Rundt omkring ser du bare det mægtige blaa hav. Det ruller i store vilde dønninger og bryder ind mellem skjær og klipper med snehvid fraade.

Et par mil bortenfor bodde en fattig fisker, som hedte Tosten. Han laa ofte i nærheden og fisked, og da merked han, at det ikke altid gik saa rigtig til derude paa fugleøen. I land voved han sig ikke, det var ligesom noget, som hvisked til ham, at det var uraadeligt. Men for hver dag blev han mer og mer nyfiken og fik aldrig fred. Han syntes, fuglene stirred paa ham med slige underlige øine, naar de fløi over hovedet hans. Og dukked de op af havet, bar de altid noget rart med sig i nebbet. Engang kom en lunnefugl flaksende med noget, som ligned to sild; de hang paa hver sin side af nebbet dens. Den var nok ikke synderlig klarsynt den dagen, for den tørnede lige mod baadmasten hans, og i forfjamselsen slap den sildene bent ned i baaden. Tosten syntes, at der lød som klingring, og da han skulde se efter, laa der to store sølvstykker paa tiljen. „Aa haa!“ tænkte Tosten.

Saa var det en gang, han var derude og fisked. Da røg der op en storm saa fæl, at han maatte seile paa harde livet med alle klør i seilet. Han fór forbi fugleøerne. Havet brød og dundred i vilde flak langs de bratte mørke fjeldsiderne. Ingensteds var det raad at lande. — Saa kom han til at mindes en holme længere borte, som var mere flad; kanske han kunde faa berget sig ind der i læ af sjøgangen. Fra baare til baare bar det, den ene sværere end den anden. Sjøraaket pisked ham i ansigtet, saa det svidde, og færingen bævred og skalv i hver fuge. Men Tosten sad traust og holdt paa styrestangen. Med ett fløi en stor svart fugl over hovedet hans. Den saa vildt paa ham, aabned det store skiddengule nebbet og spytted ned i baaden. Tosten syntes nok, det var ufjelgt; men det gjaldt at passe seil og ror, — nu var han lige ved stedet, han tænkte at lande ved . . . Da saa han, at dragsugen gik hul og dyb derinde med sydende skumhvirvler. Men Tosten var liden og rask. I en fart rev han av sig skindhyren og sjøstøvlerne, ned med seilet, og op paa toften, færdig til sprang.

Ind bar det paa ryggen af en skummende bølge, og i det samme baaden skulde støde, sprang Tosten paa sokkelæsten op over glatte fjeldsiden, mens sjøen dundred om ham. Bag ham flakned baaden, og dragsugen rev den med sig i stumper og stykker.

Livet var reddet, men hyggelige udsigter havde han ikke. Hvorledes i al verden skulde han slippe væk fra holmen igjen? der var ikke en menneskesjæl paa disse kanter paa aar og dag. Skjæl og kraakeboller kunde han nok finde, saa vidt han livberged sig, men nogen rar kost blev det ikke i længden. — Der var saa øde og trist derude . . . træet og vaad og ussel drev han om for at finde et sted for natten. Borte mellem revlerne laa

der en hule under nogle kjæmpestore stene; der krøb han ind. — Længe havde han ikke sovet, før han vaagned ved skrig og spektakel. Paa fjeldet udenfor sad en hel hob kul-sortede fugle; enkelte andre dalte susende ned i flokken.

Saa kasted de fuglehammen allesammen og sad der som smaa underlige blaaklædte kaller. Det var klart, at der var noget, de trætted om, — de skjældte og smeldte, alt de orked, i munden paa hverandre. Men hvad de sagde, kunde Tosten ikke forstaa. Mest lod de sinnet sit gaa ud over en liden graaskjæg, som sad der; de puffed og spændte ham, og tilslut greb de ham i det tafsede skjægget og lugged ham. Siden drev de omkring paa holmen og hylte og skreg. Langt om længe tog de fuglehammene sine paa sig igjen og fløi over til fugleøen i en lang række. — Tosten laa længe og lydte, før han voved sig frem. Stormen havde lagt sig lidt, og rundt omkring var ikke et liv at se. Nede i fjæren fandt han øsekarret til baaden sin, og netop som han tog det, fik han øie paa den lille graatassen; han sad paa en sten og aad kraakeboller baade med pigger og indmad.

Tosten skjød hjertet op i livet og gik bort til ham. Men ikke før fik graaskjæggen øie paa ham, før han sprat op og til at skjære tænder, pibe og bære sig, saa det var stygt at se paa. Da blev Tosten fælen og drev til ham med øsekarret lige i skolten, saa han fomled.

Ved siden af ham laa fuglehammen. Den, som blev glad, var Tosten. Nu fik han friskyds hjem, og ikke saa det uligt ud til at faa se, hvad de drev paa med ude paa fugleøen, heller, denne gangen. Han tog hammen paa og strøg didover. Derude paa den andre siden af øen laa et stort skibsvrag, og rundt omkring myldred det af smaa blaaklædte mænd, som bar kasser, rulled tønder, sled og slæbte. Det lyste blaat ud af en stor port, som stod aaben i fjeldvæggen, og derinde hørte han den store jutulen skreg og kommanderte.

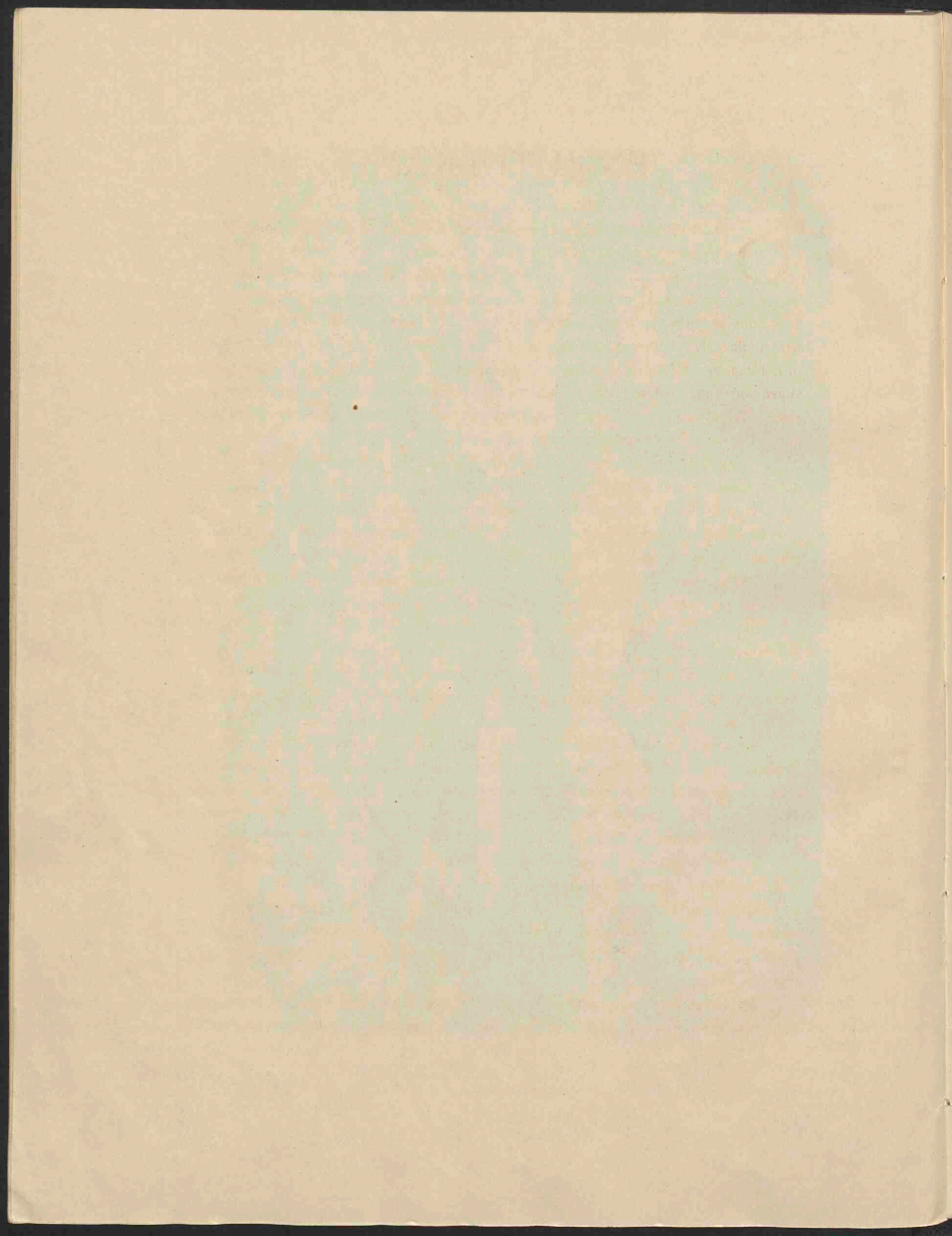
Da skjøjte Tosten, hvad slags folk det var. Han braavendte og satte kursen hjem, det fortteste han kunde. Hjemme syntes nok folk, at han var blit lidt underlig af sig. Rart var det ogsaa, at han kom uden baaden sin. Det var lidet, Tosten fortalte om turen, og fuglehammen nævnte han ikke; den havde han gjemt forsigtig borte i en stenur. Engang imellem tog han den frem, og naar han saa sig leilighed til det, gjorde han nogle slag i den for moro skyld.

Men saa kom der slig vild lyst over ham; han maatte ud igjen til fugleøen. Og en dag tog han hammen paa og fløi afsted. De skulde vel ikke saa let kjende ham igjen derude, mente han. — Paa øen var alt ved det gamle, larm og leven. Tosten kom susende og slog sig ned midt i en flok fugl, som havde samme slags ham som han selv.

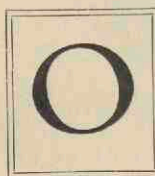
Men det var dumt gjort. Med én gang begyndte de allesammen at fritte og spørge i nebbet paa hverandre: „Hvem er det? hvem er det?“ . . . „Er det han Sakarias?“ . . . „Er det dig, Johan?“ . . . Hvem er det?“ — Nei, tænkte Tosten, her er nok ikke greit; bedst at faa lurt sig væk. „Det er mig,“ sa' han. Dermed løfted han vingerne og fløi, alt han orked. Men da blev der en syndig sjau. „Det er Tosten!“ „Knib ham, det er Tosten!“ Og i samme blinket var de efter ham, saa det suste om dem. Det blev Tostens sidste reise; ude paa en holme kneb de ham og plukked ham smaa som gryn.

The Ketchikan 1888.

EN JUTULKAMP

PPE PAA VIDDEN er du ovenover alt smaat. I den store høitidsstilhed seiler tanken paa spændte vinger.

Naar kveldsolen kaster sin glød fra top til top, er det, som den store stille guddom vandred omkring og søgte med sin vældige løgt.

Som en vildsom smaaflugt flager jeg om i stenørkenens ængstende stilhed, — den mindste lyd larmer som i en afgrund. Alt taarner sig op om min skjælvende uro, roligt og ufølsomt. Jeg føler, kloden svæver i himmelrummet, — de drivende skyer soper min nakke. Alt er saa vældigt, alt er saa øde . . . Se, der synker solen! Da syder blodet i aarerne, og i hjertet bæver bønner. „Jeg slipper dig ikke, herre Jehovah, før du velsigner mig!“ . . .

— Over mig velter mørke uveirsskyer, den isnende vind farer over vidden, spør med tusend tunger: „Hvorhen — hvorhen?“

Hvad er det for et jagende kav, som roper i stilheden?

Skyerne blir sorte. Saa rasler og summer det rundt om af millioner regndraaber, som brast der en vældig angstfuld smerte.

Knitrende lyn skyder fra de sorte skyflak . . . det drønner vildt borte mellem fjeldene.

Det var ingen gjætergut, som ringled med klubberingen denne gang!

Men inde fra skodden roper det, saa det raper af urerne: „Jeg er herre i Jotunheimen —!“

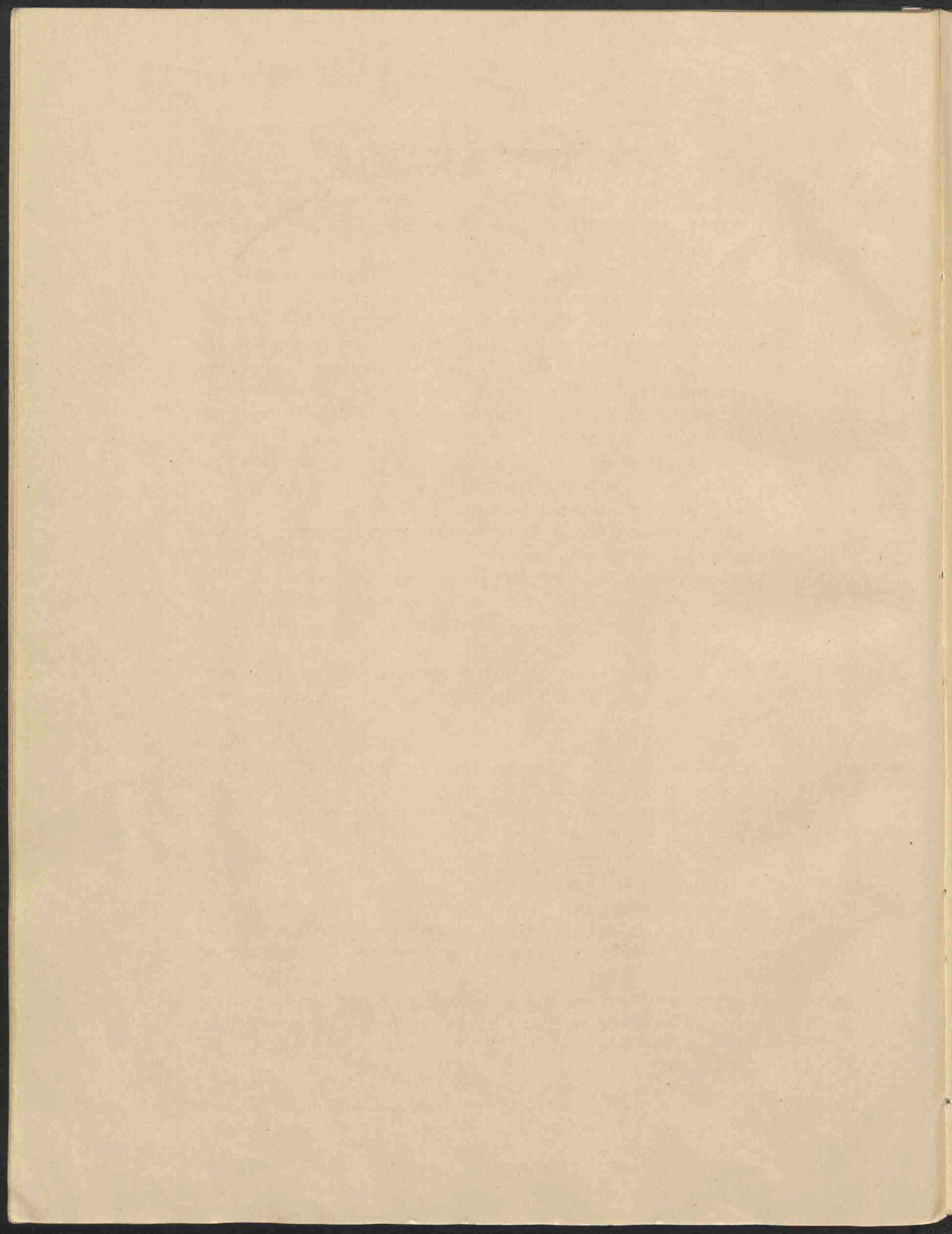
Og to jutulskikkelser velter sig i rasende kamp over de taggedede fjeldtopper. Fjeldet dirrer, skredene dundrer. Se, blodstrømmen ligger som vilde fjeldvand bortefter, sorte og dybe!

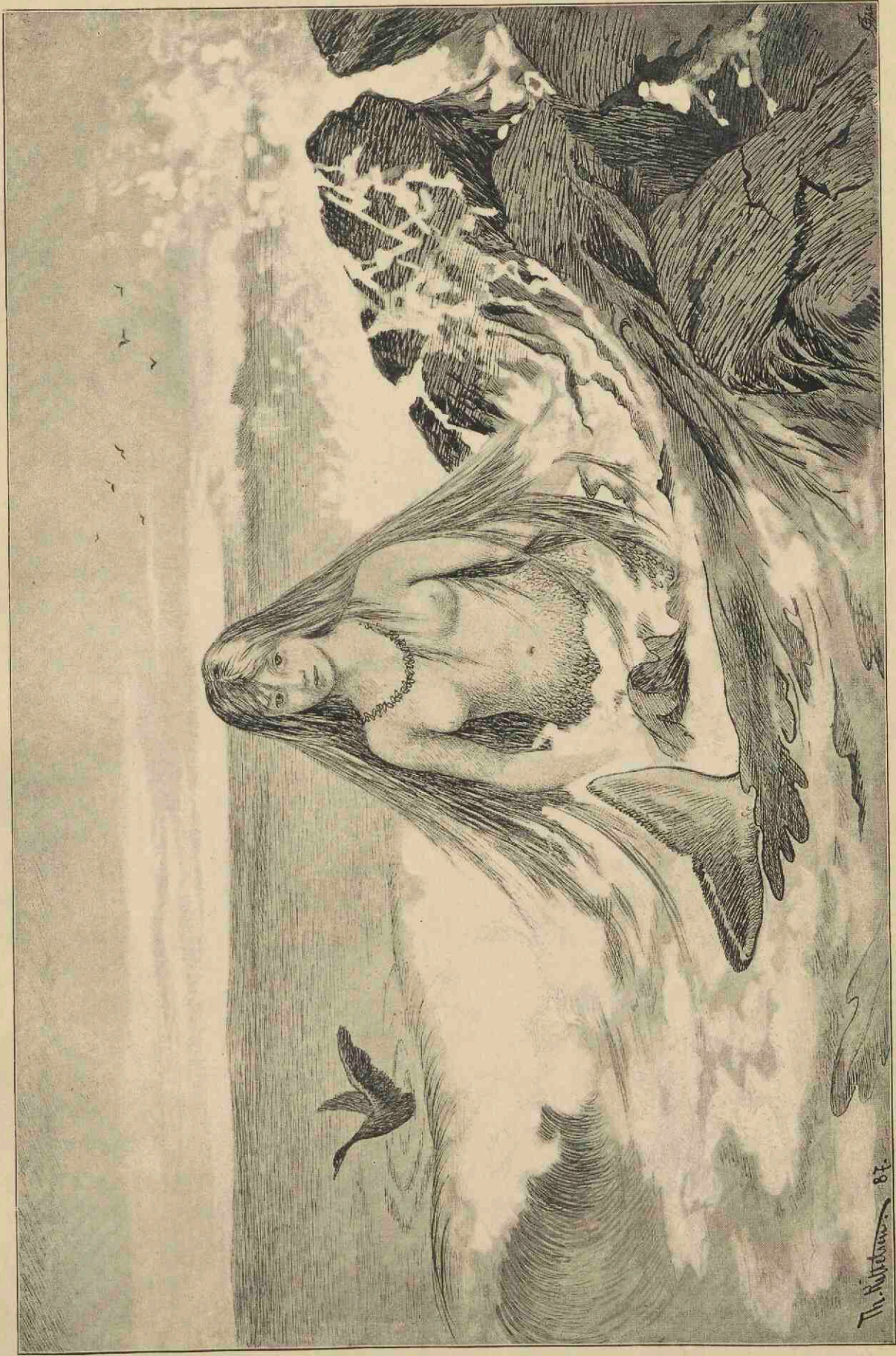
Nu aabner himlens sluser sig paa vid væg. Regnet flommer og fosser, tordenen skralder, som om rummets kloder tørnede mod hverandre, og lynet spraker slag i slag: nu kaster Tor sin hammer ind i Jotunheimen! . . . Find et skjul, find et skjul! Se, renen kommer flygtende i flok og følge, stenen spruter under hovene: „Klip-klap, klip-klap — find et skjul!“

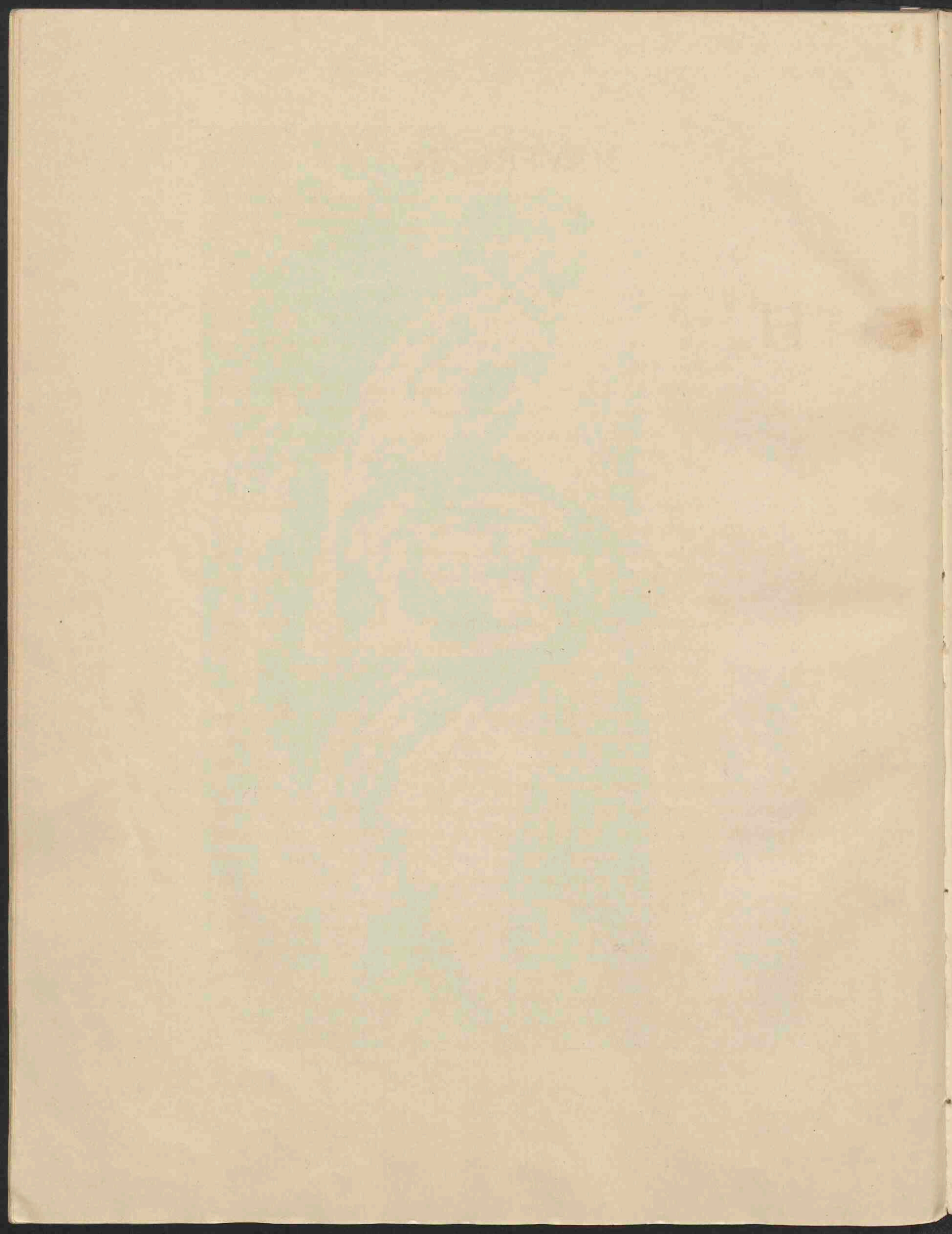
Det blir mørkt som i graven. Inde i fjeldene rumler de arrige jetter. Tors vældige hammer jager dem i skyg og skjul.

Regnet falder blødt og stille. Vidt om i ensomheden risler klingende røster fra sprækker og søk og bækkedrag og fortæller om den larmende hændelse. I det tause mørke samler de sig til en summende sang — raslingen af de gule blade, som flyger af livets træ.

Men langt langt borte over vidderne brummer det endnu hult: „Jeg er herre i Jotunheimen. Alene vil jeg være. Grib ikke ind i min fred — i det stirrende døde!“

HAVFRUEN

Du kjender vel den drømmende fugl,
som ligger paa skummende bølger og blunder.
Hvor er dens hjem, hvor findes det skjul,
hvortil den i drømmene stunder?

Welhaven.

HAVET ER DEILIGT, naar det blankt og stille vugger sig i lange bløde døninger. Fjernt omkring hvisker en drømmende susning, en dirrende vemodig længsel. Men deiligst er det, naar hav og luft gaar i ett, og den larmende verden ligger langt, langt borte i bølgende blaa konturer.

Da stiger havfruen op af dybet. Det lange gyldne haar svømmer om hende, og med havdybe vaade øine stirrer hun drømmende ind mod den blaa landlinje. Skumperlerne bobler og syder om hende, — hun bare stirrer og stirrer, som om hendes tanker seilte paa hvide vinger langt borte i den lukkede evighed.

Hvad drømmer hun om?

Nei, — prøv ikke at fange den letvingede maage! Se heller, hvor legende den danser paa sine slanke vinger, — hvor den stiger og synker!

Borte bag de blaanende linjer larmer den rastløse verden Gav den dig det guld, du drømte om? Fløi ikke ogsaa din tanke som en urolig jagende fugl, uden at du vidste hvorhen? —

Fra havets uendelige dyb bærer hun toner med sig, — en dæmpet, lukket sang. Dernede mellem tang og koraller og vrimplende kryb vokste hendes længsel; hun maatte op over den stængende flade, op i lyset, op og se himlen hvælve sig.

Hys! Hør, hvor hun synger

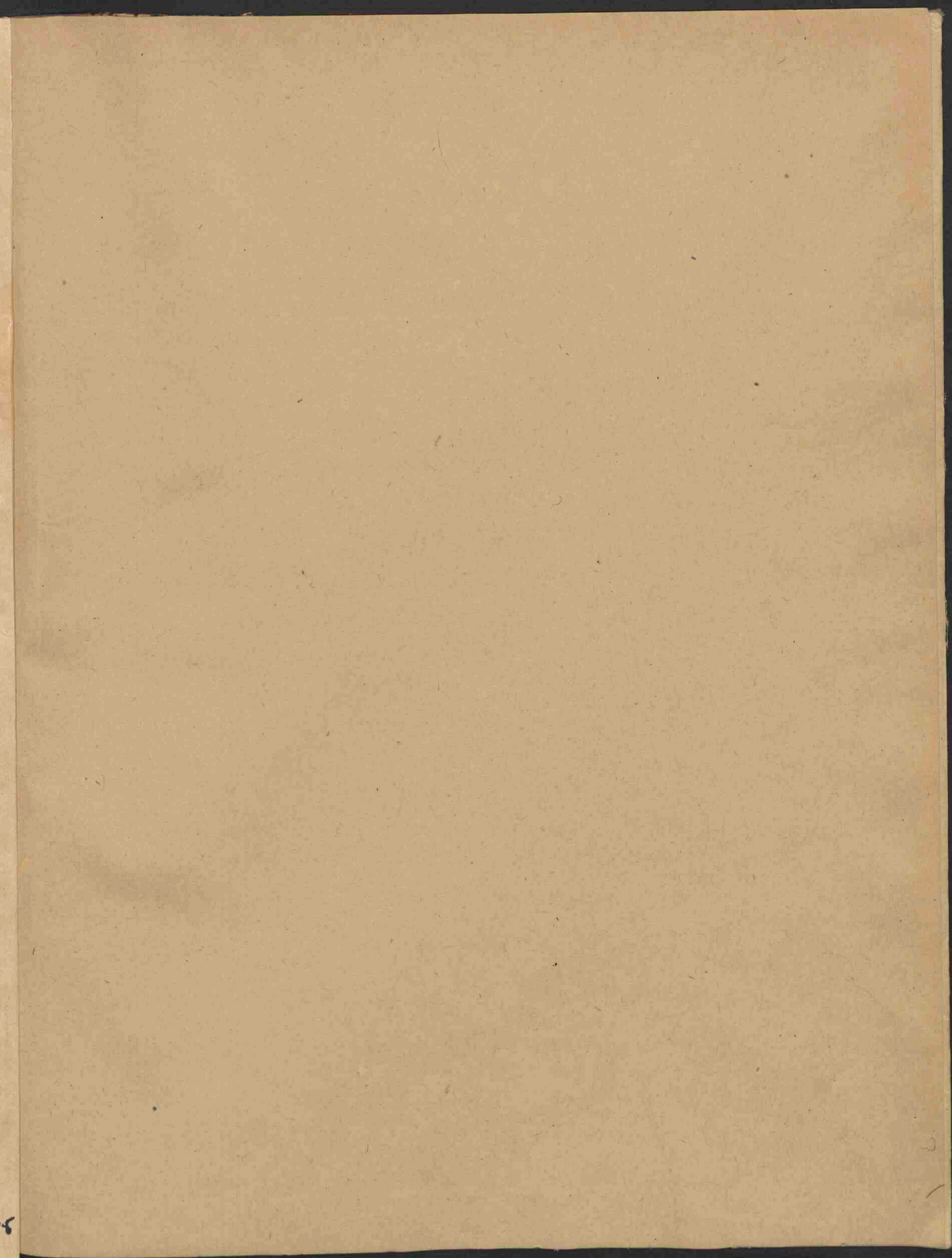
Det klinger saa barnerent vakkert. Tonerne risler i hverandre som havskummet omkring hende. Det bævrer mellem graad og glæde . . . Sjøfuglen ligger og lytter. Den forstaar hende saa godt. Saa plukker den en fjær og pynter paa sit fattige bryst — løfter urolig vingerne og dukker lynsnar ned i dybet.

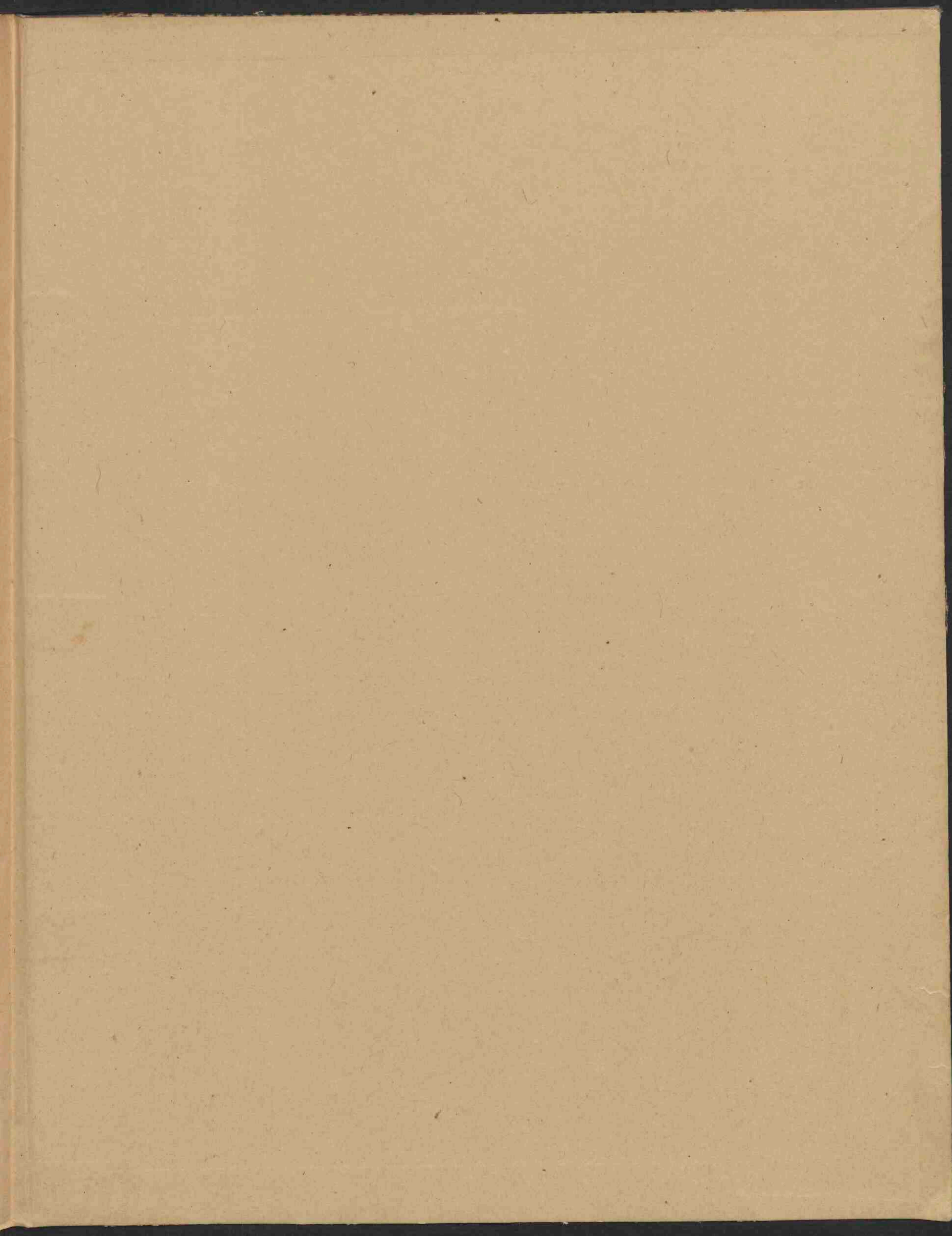
Solen synker mer og mer. Hav og luft staar i gylden glød. Endnu synger havfruen sine deilige sange. Dadypper solen sin skive i havet, og tonerne bæver af vemod Endnu et dirrende sekund — saa er solen sunken og havfruen borte.

— Hu, saa koldt! Nu ligger havet mørkt og uroligt. Vindene jager over det og pløier det til hoppende skummende bølger. Ude paa det sorte skjæret kryber en kobbe op af tangen; den ligger og stirrer i iskold tristhed ud over det trøstesløse blaasorte. Dér kommer en skude. Seilene staar bugnende fulde; hun hugger og kløver sjøen, saa fraaden brager om baugen. De seiler for liv og lykke, gods og guld. „Hei, gutter! Op at reve! Nu kommer natten, og det kuler op til storm.“

M
P

0.6148

VAN